

Tampereen kaupungin avustustoiminta ja järjestökentän toimintaedellytykset

Järjestöselvitys

kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.6.2025

Johdanto

Tampereen strategian tavoitteena on vahvistaa yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä. Tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen (2023) mukaan strategian tavoitteessa ei olla kuitenkaan kaikin osin onnistuttu. Nyt kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä haastaa entisestään valtionavustusten leikkaukset.

Tämän selvityksen tarkoituksena on kuvata kansalaisyhteiskuntaa ja sen merkitystä Tampereella sekä koota tietoa kansalaisyhteiskuntaan vaikuttavista toimintaympäristön muutoksista ja arvioida niiden vaikutuksia tamperelaisten järjestöjen toimintaedellytyksiin. Selvityksen tarkoituksena on myös kuvata Tampereen kaupungin avustustoimintaa ja sillä saatavia vaikutuksia sekä avata tarkemmin avustusyhteisöjen toimintaedellytyksiä. Avustustoiminnan tietoihin on mahdollista tutustua tarkemmin [PowerBI-raportilta](#), johon tullaan keräämään tietoja myös tulevana vuosina valtionavustusleikkausten toteutuessa asteittain.

Selvitys on laadittu valtuustoaloitteesta, jossa nähtiin tarpeelliseksi vaikutusarvioiden tekeminen kolmannen sektorin toiminnasta, jotta voitaisiin käydä arvokeskustelua järjestöjen työn merkityksestä. Selvitys on laadittu avustustoiminnan työryhmässä ja PowerBI-raportin on koonnut analyytikko Tero Mamia. Selvityksessä on hyödynnetty avustustoiminnan tietojen lisäksi aiemmin toteutettuja kyselyjä, haastatteluja ja työpajoja tamperelaisille yhdistyksille sekä käyty keskustelua yhdistysten ajankohtaisesta tilanteesta työpajoissa ja verkostotapaamisissa:

- Kansalaisvaikuttamisen juhlapäivän etkot 30.9.2024
- Seuraparlamentti ja Tampereen kulttuurikahvit -verkosto 26.11.2024

Tekevät yhteisöt on yksi strategian painopisteistä

Tampereen strategia 2030 Tekemisen kaupunki on laadittu valtuustokaudeksi 2021–2025. Strategian yksi neljästä painopisteestä on Tekevät yhteisöt, jonka keskeisenä tavoitteena on osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.

Tekevät yhteisöt

Tampere näyttää suuntaa tulevaisuuden yhteisöllisyyteen. Tampereen moninaiset yhteisöt ja yritykset ruokkivat hyvinvointia, luovuutta ja innovatiivisuutta. Yhdessä teemme parempaa huomista.

MITÄ TEEMME

- Emme jätä ketään yksin – tuomme ihmisiä yhteen. Huolehdimme yhteisöllisestä tuesta eri elämänvaiheissa.
- Vahvistamme yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä. Tarjoamme mahdollisuuksia vapaaehtoiselle ja omaehtoiselle toiminnalle.
- Kannustamme kaupunkilaisia tekemään Tampereesta oman näköisensä.
- Toimimme luotettavana kumppanina ja yhteisen tekemisen mahdollistavana alustana. Osallistumme itse erilaisten yhteisöjen toimintaan. Lisäämme vuorovaikutusta ja sen uusia muotoja.
- Tuemme asuinalueiden yhteisöllisyyttä ja asukasosallisuutta. Viihtyisissä ja yhteisöllisissä kaupunkitiloissa kohtaaminen on helppoa.
- Olemme luovien ihmisten koti. Tampere tunnetaan kansainvälisen tason tapahtumien ja kulttuurin keskittymänä. Houkuttelemme elämysten äärelle ympäri vuoden.
- Luomme yrittäjille ja yrityksille parhaat puitteet onnistua. Tuemme yritysten syntyä, kasvua ja kansainvälistymistä tuomalla eri toimijat yhteen.

Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma

Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma on Tampereen strategiaa tarkentava erillisohjelma, jossa konkretisoidaan ja tarkennetaan osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen liittyviä strategisia tavoitteita. Kaupunginhallitus päätti suunnitelmasta 28.8.2023.

Suunnitelmassa asetetaan kolme kehittämisen painopistettä. **Tuemme yhteisölähtöistä toimintaa ja toimimme yhteisöjen luotettavana kumppanina** on yksi painopisteistä.

- Kaupunki tukee ja avustaa asukkaiden ja yhteisöjen omaehtoista toimintaa entistä monipuolisemmin. Kaupunki luo mahdollisuuksia asukkaiden kohtaamisille.
- Kaupunki vahvistaa asukkaiden demokratiaosaamista ja rakentavaa keskusteluilmapiiriä.
- Kaupunki toimii yhteisöjen kumppanina ja järjestää ja kehittää toimintaa yhdessä yhteisten haasteiden ratkaisemiseksi.

Tarkastuslautakunnan arviointi yhdistysten toimintaedellytysten vahvistamisesta

Tarkastuslautakunta arvioi vuoden 2023 arviointikertomuksessaan, miten kaupunki on onnistunut järjestöjen ja yhdistysten toimintaedellytysten vahvistamisessa:

Järjestöt tekevät paljon arvokasta työtä, joka tukee kaupungin tavoitteiden toteutumista ja palveluita. Kaupunki tukee järjestöjen toimintaa ja tekee niiden kanssa yhteistyötä monin tavoin. Strategian linjaus järjestöjen toimintaedellytysten vahvistamisesta ei kuitenkaan toteudu kaikilta osin. Järjestöjen yleisavustukset ovat joko laskeneet tai pysyneet melko muuttumattomina hakijoiden määrän kasvusta ja kustannusten noususta huolimatta. Järjestöillä on myös suuri toimintatilojen tarve siitä huolimatta, että kaupunki tarjoaa niille paljon tiloja.

Kaupunki kehittää avustustoimintaa, tilojen saatavuutta ja yhteistyötä järjestöjen kanssa useilla toimenpiteillä. Kehittämistyö on kuitenkin vielä kesken.

Avustuskohteiden rajaaminen on merkittävä poliittinen tehtävä. Jos avustusmäärärahoja ei kasvateta ja halutaan avustaa mahdollisimman monia järjestöjä, jäävät järjestökohtaiset summat pieniksi. Jos taas halutaan kasvattaa järjestökohtaisia avustuksia, jää yhä useampi järjestö kokonaan ilman avustusta.

Kansalaisyhteiskunta Suomessa

Mitä tarkoitetaan kansalaisyhteiskunnalla? Millaisia muutoksia kansalaisyhteiskunnan toiminnassa on tapahtunut ja millainen on sen suhde julkiseen sektoriin Suomessa? Miten voimme vahvistaa kansalaisyhteiskuntaa?

Mitä kansalaisyhteiskunnalla tarkoitetaan?

Kansalaisyhteiskunta tarkoittaa yhteiskunnallisen elämän kenttää, jossa kansalaiset ja kansalaisryhmät toimivat vapaaehtoisesti ja julkisesti yhteisten arvojensa, päämääriensä ja intressiensä pohjalta. Keskeistä on, että toiminta ei suuntaudu itseen vaan yleiseen hyvään. (Ruuskanen ym, 2020 ja Harju, 2020)

Kansalaisyhteiskuntaan kuuluu Hasenfeldin ja Gidronin mukaan:

- Vapaaehtois pohjaiset yhdistykset ja sosiaaliset verkostot, jotka toimivat yhteisten tavoitteidensa ajamiseksi. Nämä ”yhdessäolo-organisaatiot” ovat yleensä neutraaleja suhteessa valtioon.
- Yhteiskunnalliset liikkeet, jotka pyrkivät vaikuttamaan valtioon ja toimimaan yhteiskunnallisen muutoksen puolesta, esim. identiteetti-, ammatti-, harraste-, vamma- tai sairausryhmien tarpeiden huomioiminen, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen tai kulttuuriperinnön ja luonnon puolustaminen.
- Voittoa tavoittelemattomat palveluntuottajat, joiden toiminta kytkeytyy valtion ja julkisen sektorin tavoitteisiin esim. tuottamalla palveluja sellaisilla yhteiskunnan osa-alueilla, joilla markkinat ja julkinen sektori eivät toimi tehokkaasti. Ovat yleensä riippuvaisia julkisen sektorin rahoituksesta.

Huom! Suomessa monet kansalaisyhteiskunnan organisaatiot toimivat samanaikaisesti useissa eri rooleissa. (Ruuskanen ym, 2020)

Suomessa yhdistystoiminta on kansainvälisesti verrattuna suurta (Ryynänen, 2020). Patentti- ja rekisterihallituksen rekisterissä on 108 565 yhdistystä – mukaan on luettu myös uskonnolliset yhdyskunnat, joita on rekisterissä noin 500 (17.1.2025). Rekisteröityjen yhdistysten lisäksi kansalaisyhteiskuntaan kuuluu rekisteröimättömiä yhdistyksiä sekä vapaata kansalaistoimintaa.

Yleishyödyllisyys

Yleishyödyllisyys on kansalaisyhteiskunnan yksi kulmakivi, ja siihen perustuen kansalaisyhteiskunnan toimijat voivat saada julkista tukea. Verohallinnon linjauksen mukaan yhdistys tai säätiö voi olla yleishyödyllinen vain, jos kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- Yhdistys tai säätiö toimii yksinomaan ja välittömäksi yleiseksi hyväksi.
- Toiminta ei kohdistu vain rajoitettuun henkilöpiiriin vaan se on kaikille avointa tai kohdistuu muutoin laajaan joukkoon.
- Toimintaan osallisille ei anneta taloudellista etua, esimerkiksi osinkoa, voittoa tai kohtuullista suurempaa palkkaa. Taloudellista etua on esimerkiksi se, että toiminnan tarkoituksena on pienentää jäsenten kustannuksia. Jäsenille voi kuitenkin tarjota esimerkiksi jäsenpalveluita ja alennuksia silloin, kun nämä edut ovat tavanomaisia ja kohtuullisia ja ne liittyvät läheisesti yhdistyksen toimintaan.

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

Mitä hyötyä elinvoimaisesta kansalaisyhteiskunnasta on?

Toimiva demokraattinen hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee kansalaisten aktiivisuutta, sosiaalista pääomaa, yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa. Kansalaisyhteiskunta vahvistaa kaikkea tätä.

- Kansalais- ja järjestötoiminta tuottaa kansalaisosaamista, joka täydentää kotona ja koulussa opittua.
- Kansalaisyhteiskunnan kautta kasvetaan ja sosiaalistutaan demokraattiseen yhteiskuntajärjestelmään.
- Kansalaisyhteiskunnassa ihmiset voivat osallistua eri tavoin itseään, yhteisöä ja koko yhteiskuntaa koskettaviin asioihin, mikä lisää myös kokemusta osallisuudesta ja luo vahvaa yhteisöllistä identiteettiä.
- Kansalaisyhteiskunnalla on vahva asiantuntijuuden ja edunvalvonnan rooli. (Harju, 2020)

Kansalaisyhteiskunnalla on paitsi yhteiskunnallista merkitystä, myös merkitystä henkilökohtaisesti. Sen lisäksi, että vapaaehtoistoiminnalla autetaan toiminnan kohderyhmiä ja tuotetaan yhteistä hyvää, se tuottaa hyvinvointia myös vapaaehtoiselle itselleen. Vapaaehtoistyö voi myös auttaa työllistymisessä. Kirkkopalvelut ry:n ja Kansalaisareenan vuonna 2024 toteuttamaan kyselyyn vastanneista jopa 10,6 % kertoikin työllistyneensä palkkatyöhön vapaaehtoistoiminnan ansiosta.

Suomessa vapaaehtoistyön arvo on vuosittain lähes 3,2 miljardia euroa, eli 1,3 prosenttia BKT:n arvosta. Vapaaehtoistyön määrä ja samalla kokonaisarvo kasvoivat vuosituhaten alussa, mutta on 2010 vuoden jälkeen hieman laskenut. Samalla vapaaehtoistyön osuus bruttokansantuotteesta on laskenut 1,9 prosentista 1,3 prosenttiin. (Hoffren, 2023).

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

Kansalaisyhteiskunnan kenttä on Suomessa laaja ja vankka. Kansalaisyhteiskunnalle on ominaista ketteryys ja viime vuosien suuret yhteiskunnalliset muutokset ja kriisit ovatkin osoittaneet kansalaisyhteiskunnan keskeisen roolin yhteiskunnan resilienssin vahvistamisessa, osallisuuden edistämisessä sekä viranomaisten toiminnan tukemisessa ja täydentämisessä.

Suomalaisen yhteiskunnan vahvuutena on kansalaisyhteiskunnan ja hallinnon toimiva yhteistyö. Kolmas sektori on hallinnolle tärkeä kumppani paitsi julkisen sektorin palveluiden täydentäjänä ja tukijana, myös hankalasti tavoitettavien ja vähän osallistuvien asukkaiden tavoittamisessa. Järjestöille myös kertyy toimintansa myötä ruohonjuuritason tietoa, jota on mahdollista hyödyntää julkisen palvelujärjestelmän kehittämistyössä. Polarisaatio, ylisukupolvinen syrjäytyminen sekä osattomuuden kasautuminen jättävät kuitenkin väestöryhmiä myös kansalaisyhteiskunnan toiminnan ulkopuolelle. Suomalaisen demokratian yhtenä haasteena onkin osallistumisen kasautumisen jo ennestään aktiivisille. (OM, 2022)

Kolmas sektori

Suomessa näkökulma kansalaisyhteiskuntaan on usein kansalaisyhteiskunnan näkeminen ”kolmantena sektorina”. Kolmannen sektorin käsite viittaa ajatukseen, että yhteiskunnassa on erotettavissa eri logiikkojen mukaan toimivia toisistaan eroavia sektoreita. (Ruuskanen ym. 2020)

	Yksityinen sektori	Julkinen sektori	Kolmas sektori
Organisaatio	Yritys	Virasto	Yhdistys
Omistajuus	Osakkuus	Kansalaisuus	Jäsenyys
Hallinnallinen periaate	Omistususuus	Julkinen demokratia	Jäsendemokratia
Toiminnan lähtökohta	Markkinavaihto, voiton tavoittelu	Julkinen palvelu	Missio
Työvoimaresurssi	Toimivan johdon alaisuudessa toimiva palkattu henkilöstö	Byrokratian pohjalta toimiva palkattu virkahenkilöstö	Vapaaehtoistyöntekijät
Muu resurssiperusta	Liiketoiminta	Verotus	Jäsenmaksut, lahjoitukset

Hybridisaatio

Sektoreiden rajat ovat kuitenkin liukuvia ja monet kolmannen sektorin organisaatiot ovat omaksuneet toimintaansa muiden sektoreiden piirteitä. Vain harvat järjestöt tulevat toimeen pelkillä jäsenmaksuilla ja lahjoituksilla. Usein ne saavat avustuksia kunnilta ja valtiolta. Toiminta ei myöskään aina perustu pelkkään vapaaehtoistyöhön, vaan palkatun henkilöstön käyttö on yleistä. Sektoreiden piirteiden sekoittuminen (hybridisaatio) näkyy myös keskitetyn johtamisen ja “asiakasajattelun” lisääntymisenä järjestöissä. Lisäksi järjestöt on rahoituksella aiempaa tiiviimmin kytketty julkisen sektorin strategiaan tavoitteisiin. Perinteinen järjestökenttä onkin yhä enemmän ammattimaistunut ja keskittynyt. (Ruuskanen ym. 2020)

Liikuntaseuroissa muutosta viimeisen noin 50 vuoden ajalta taas kuvaa kolme elementtiä: kasvu, eriytyminen ja ammattimaistuminen. Suomalaisen urheilun järjestökenttä on kasvanut ja moninaistunut koko historiansa ajan ja eriytyminen on merkinnyt mm. urheilulajien lukumäärän kasvua sekä urheilun segmentoitumista erilaisiin alaryhmiin. Ammattimaistuminen taas on kiihtynyt 2000-luvun aikana ja vuonna 2016 seuroissa arvioitiin työskentelevän yli 5000 päätoimista ja 28 000 osa-aikaista työntekijää. Samalla toimintaan, etenkin kansalliseen kilpailutoimintaan, osallistumisen kustannukset ovat kasvaneet voimakkaasti. (Lämsä ym. 2024)

Osallistuminen yhdistystoimintaan

Sektorien piirteiden sekoittuminen liittyy myös siihen, että kansalaisyhteiskunnan toiminta on alkanut saada uusia muotoja perinteisten järjestäytymistapojen rinnalle. Digitalisaatio, erityisesti internet ja sosiaalisen median yleistuminen ovat mahdollistaneet toiminnan organisoimisen kevyesti, ilman yhdistystoimintaan kuuluvaa hierarkkista päätöksentekorakennetta ja hallinnollisia velvoitteita. Toiminta on ollut moninaista ulottuen mm. tilojen haltuun ottamisesta vaihtoehtosuunnitteluun, paikallistapahtumista vertaisvuokraukseen ja -lainaukseen, lähiruokaverkostoista sosiaalisiin tukiryhmiin ja uusien palvelujen luomiseen. Viime vuosina käyttöön levinnyt neljännen sektorin käsite kuvaa tätä kansalaisyhteiskunnan toimintaa. (Ruuskanen ym. 2020)

Rekisteröityjen yhdistysten merkitys suomalaisille on säilynyt kuitenkin vahvana. Yhdistyksiä on koko 2000-luvun syntynyt reilun 2000 yhdistyksen vuosivauhtia, eikä yhdistysten perustamisaktiivisuudessa ole viime vuosikymmeninä havaittavissa mitään selvää laskua. Sama kehitys koskee kansalaisten yhdistysjäsenyyksiä, joten yhdistystoiminnan kriisistä ei tässä valossa voida puhua. Yleisimmin ihmiset kuuluvat ammatillisiin järjestöihin. Tämän jälkeen yleisimpiä ovat jäsenyydet erilaisissa kulttuuri-, harraste-, ja liikuntayhdistyksissä. (Ruuskanen ym. 2020)

Yhdistystoiminnan luonne on kuitenkin muuttunut siten, että erityisesti poliittinen yhdistystoiminta on hiipunut ja sitä korvaamaan ovat nousseet erilaiset elämäntapa- ja elämäntyyliyhdistykset. Sosiaali- ja terveysjärjestöissä taas on 2000-luvulla menossa samanaikaisesti useita erilaisia kehityskulkuja: Yhtäältä syntyy uusia yleisluonteisesti monenlaisiin sosiaalisiin ongelmiin suuntautuneita yhdistyksiä, jotka toimivat usein keskusjärjestöjen ulkopuolella. Toisaalta yhdistyksiä perustetaan jatkuvasti myös keskusjärjestörakenteen sisälle, yhä tarkemmin kohdennettujen erityistarpeiden huomioimiseen. (Ruuskanen ym. 2020)

Yhtenä suomalaisen kansalaistoiminnan erityispiirteenä on passiivisen yhdistysjäsenyyden yleisyys. Monet yhdistysten toimihenkilöt kokevat, että yhdistysten luottamustehtäviin on entistä vaikeampaa saada sitoutuneita osallistujia. Tämä on johtanut siihen, että kansalaistoiminnan organisointiin on kehittynyt uudenlainen järjestöammattilaisten ryhmä, joiden tehtävä on koordinoida ja organisoida vapaaehtoistoimintaa. (Ruuskanen ym. 2020)

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

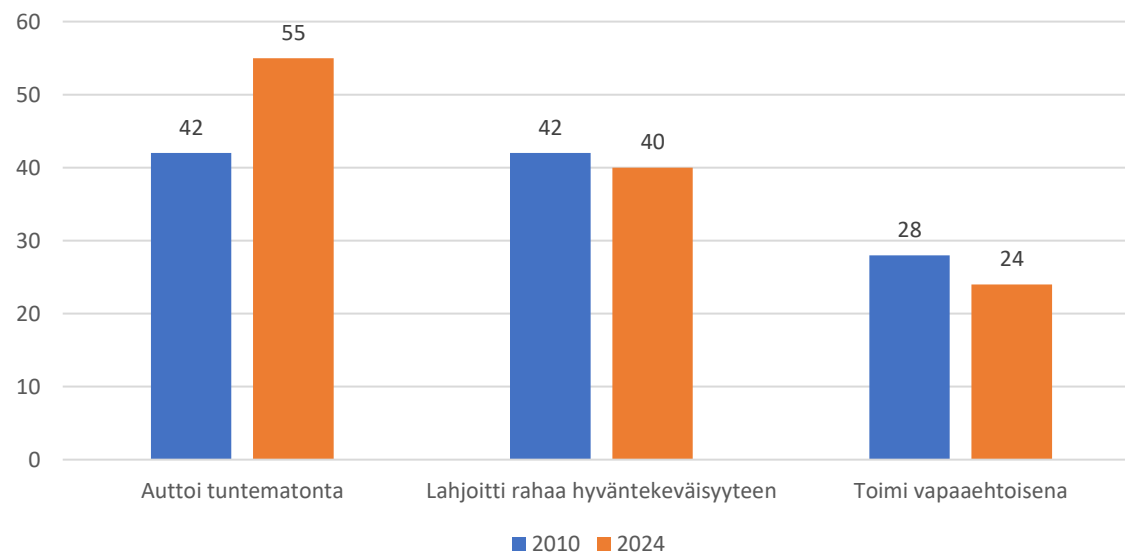
Auttaminen ja vapaaehtoistoimintaan osallistuminen

Vuosittain julkaistavan World Giving Index -raportin mukaan Suomi oli vuonna 2024 ihmisten auttamista kartoittavassa tutkimuksessa sijalla 74 tutkituista 142 maasta eli noin puolivälissä. Kyselyllä selvitetään aikuisten osallistumista vapaaehtoistoimintaan, lahjoittamista hyväntekeväisyyteen sekä tuntemattoman auttamista. Vuoteen 2010 verrattuna tuntemattoman auttaminen on Suomessa lisääntynyt, mutta vapaaehtoistoimintaan osallistuminen tämänkin tutkimuksen mukaan hieman vähentynyt. Hyväntekeväisyyteen lahjoittamisessa on tapahtunut hienoista vähenemistä. (Charities Aid Foundation, 2024)

Järjestöjen kautta vapaaehtoistyötä teki Tilastokeskuksen Elinolotilaston mukaan vuonna 2022 hieman alle neljännes (23 %) vakinaisesti Suomessa asuvista 16 vuotta täyttäneistä. Järjestöissä tehtävä vapaaehtoistyö oli kuitenkin selvästi vähentynyt vuodesta 2015, jolloin sitä teki vielä joka kolmas (34 %). (Peltosalmi ym, 2024)

Myös vapaaehtoistoimintaan käytetty aika on hieman vähentynyt ja entistä tärkeämmäksi motiiviksi vapaaehtoistoimintaan osallistumiselle on noussut itsensä toteuttaminen. (Hoffren, 2023).

World Giving Index 2010 ja 2024
% aikuisista

Kansalaisyhteiskunnan ja julkisen sektorin suhde

Suomessa yhteiskunnallisilla liikkeillä on ollut merkittävä osuus suomalaisen yhteiskunnan ja demokratian kehityksessä. Tämä on jättänyt jälkeensä konsensushakuisen poliittisen kulttuurin, jossa julkinen ja kolmas sektori ovat toimineet tiiviissä vuorovaikutuksessa. Erityisesti sosiaali- ja terveysjärjestöjen ja hyvinvointivaltion suhde on ollut hyvin läheinen. (Ruuskanen ym. 2020)

Yhteiskunnalliset kehityskulut vaikuttavatkin siihen, millaiseksi kansalaisyhteiskunnan ja julkisen sektorin suhde maassa muodostuu. Suomalaista mallia kuvataan muiden Pohjoismaiden tapaan ”sosiaalidemokraattiseksi malliksi”, jolle on tyypillistä, että kolmannen sektorin tuottamat sosiaalipalvelut on jo varhain korvattu julkisen sektorin palveluilla. Kansalaisyhteiskunta on ollut aktiivinen ennen muuta sellaisilla alueilla, joilla julkinen sektori on ollut passiivinen. Tämä on näkynyt vilkkaana kansalaistoimintana esimerkiksi liikunnassa, kulttuurissa, uskonnollisissa yhteisöissä ja työmarkkinajärjestöissä. Samalla päävastuu palvelujen tuotannosta on ollut julkisella sektorilla, jota kolmas sektori on täydentänyt omalla toiminnallaan. Tämän myötä palkatun työvoiman määrä kolmannella sektorilla on perinteisesti ollut varsin pieni.

Eräs keskeinen suomalaisen kolmannen sektorin muutos viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana on ollut palkatun työn lisääntyminen järjestötoiminnassa. Palkkatyön volyymi on kasvanut hieman alle 50 000 henkilötyövuodesta reiluun 70 000 henkilötyövuoteen. Viime vuosikymmenien kehitys onkin vienyt suomalaista kolmatta sektoria lähemmäs keskieurooppalaista mallia, jossa kansalaisyhteiskunnan toiminnassa korostuvat julkisen sektorin rahoitus ja siihen liittyvä palvelutuotanto. Ruuskanen ym. (2020) huomauttavat, että kun kansalaisyhteiskunnan rahoitusriippuvuus julkisesta sektorista kasvaa, on vaarana, että jäsenten ja kansalaisten ääni järjestöissä katoaa ja kansalaisjärjestöjen erityisyyttä on enää vaikea tunnistaa.

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

Toisaalta yhteiskunnan muuttuessa, aiemmin yleishyödylliseksi katsottu toiminta ei ehkä olekaan enää sitä muuttuneessa tilanteessa. Vuosituhannen vaihteessa yksityinen yritystoiminta lisääntyi hyvinvointi- ja sosiaalipalvelujen kysynnän kasvun seurauksena, mikä johti tilanteeseen, jossa järjestöjen palvelutuotanto oli potentiaalisesti kilpailuasetelmassa yritystoiminnan kanssa. Tämän seurauksena RAY alkoi rohkaista järjestöjä yhtiöittämään palvelujen myyntiin perustuvaa toimintaansa niillä alueilla, missä järjestöillä oli vaarana ajautua kilpailuun yksityisten yritysten kanssa. Erityisesti terveyspalveluja myyvät järjestöt yhtiöittivät tuolloin terveydenhuoltopalvelujaan.

Ruuskasen ym. (2020) mukaan kolmanteen sektoriin liittyy nykyisin hyvin moninaisia odotuksia: tulisi kyetä organisoimaan vapaaehtoistoimintaa, turvata demokraattisen poliittisen järjestelmän toimivuus, tuottaa sosiaalista pääomaa, toimia työllistäjänä ja olla tehokas palveluntuottaja.

Kansalaisyhteiskunnan tila ja muutokset toimintaympäristössä

Suomi on kansainvälisissä vertailuissa esimerkillinen kansalaisyhteiskunnan toiminnan mahdollistaja sijoittuen kärkipäähän useissa, esimerkiksi demokratiaa, lehdistönvapautta, hyvinvoinnin perusteita, ihmisoikeuksia sekä hallinnon avoimuutta mittaavissa seurannoissa. Parannettavaakin kuitenkin on. OECD:n Civic Space Scan –raportissa kansalaisyhteiskunnan tilasta Suomessa nostettiin esiin vihapuheen kasvu merkittävänä demokratiaa ja sananvapautta uhkaavana tekijänä. Samoin kansalaisjärjestöjen kaventuva autonomia ja kansalaisten eriarvoistuvat mahdollisuudet osallistua kansalaisyhteiskunnan toimintaan herättivät huolta. (OECD, 2021)

Lisäksi yhteiskunnallisessa ilmapiirissä ja poliittisessa keskustelussa on Järjestöbarometrin (2024) mukaan havaittavissa merkkejä kansalaisyhteiskunnan ja järjestötoiminnan arvon ja merkityksen kyseenalaistamisesta, mikä konkretisoituu myös järjestöjen valtionavustusten leikkauksissa.

Kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristöön vaikuttavatkin globaalien megatrendien ja -kriisien ohella myös muutokset julkisella sektorilla, esimerkiksi muutokset verotuksessa ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä työ- ja elinkeinopalveluiden uudistukset. Samoin valtionavustuksissa tapahtuvat muutokset, kuten muutokset avustuskäytännöissä (mm. vastuullisuusvaatimusten korostuminen), rahapelituotolla rahoitettujen toimintojen siirtyminen uuteen toimintamalliin sekä valtionavustusten leikkaukset ja uudelleen kohdentamiset vaikuttavat kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiin. (OM, 2022)

Kansalaisyhteiskunnan autonomiaan ja elinvoimaan onkin syytä kiinnittää huomiota ja vaalia kansalaisyhteiskunnan moninaisuutta. Kaikilla kansalaisyhteiskunnan osa-alueilla on oma merkityksensä. Eri asioita edistävät, eri kokoiset ja eri tavoin organisoituneet toimijat mahdollistavat sen, että yhteiskunnan koko uutta luova potentiaali saadaan käyttöön ja julkiseen keskusteluun tulee mukaan laaja kirjo eri näkökulmia. Niinpä kolmannen ja neljännen sektorin toimintaa tuettaessa tulisi tunnistaa, että ison, palveluliiketoimintaa pyörittävän järjestön ja vapaaehtois pohjalta toimivan harrastuskerhon tai vertaispalveluringin tarpeet ovat hyvin erilaiset. (Ruuskanen ym, 2020)

Kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten vahvistaminen

Ristiveto kansalaisyhteiskunnan autonomian ja rahoittajien strategisten intressien välillä on kuitenkin väistämätön mallissa, jossa julkinen sektori on kansalaisyhteiskunnan keskeinen rahoittaja. Riippuvuutta julkisen rahoittajan strategisista tavoitteista voidaan silti vähentää lisäämällä vapaammin käytettävän rahoituksen osuutta suhteessa kohdennettuihin hankeavustuksiin kasvattamalla yleisavustusten ja erillisten innovaatio-, kokeilu ja kehittämisrahojen osuutta. Toinen tapa on kannustaa yhdistyksiä laajempaan omarahoituksen hankintaan. (Ruuskanen ym, 2020)

Paitsi avustuksin, hallinto voi edistää kansalaistoiminnan kukoistusta myös muilla tavoin. Kansalaistoimintaan voidaan tarjota viestinnällistä tukea, koulutuksia sekä tiloja ja muita yhteisresursseja. Myös sillä on merkitystä, miten hallinto ja poliittinen päätöksenteko onnistuvat ansaitsemaan kansalaistoimijoiden luottamuksen ja millainen kuva kansalaistoimijoille niistä muodostuu: kutsutaanko kansalaistoimijoita mukaan hallinnon prosesseihin, lähdetäänkö mukaan kansalaislähtöisiin prosesseihin ja osoitetaanko muillakin tavoin arvostusta ja yhteistyöhalua. (Ruuskanen ym, 2020) Vahvistamalla demokratiaa ylipäätään, tuetaan myös kansalaisyhteiskunnan elinvoimaisuutta. (kts. tarkemmin OECD:n yleiset suositukset kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi liitteestä 1)

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE) on strategiassa asettanut seuraavat päätavoitteet vuosille 2022–2026

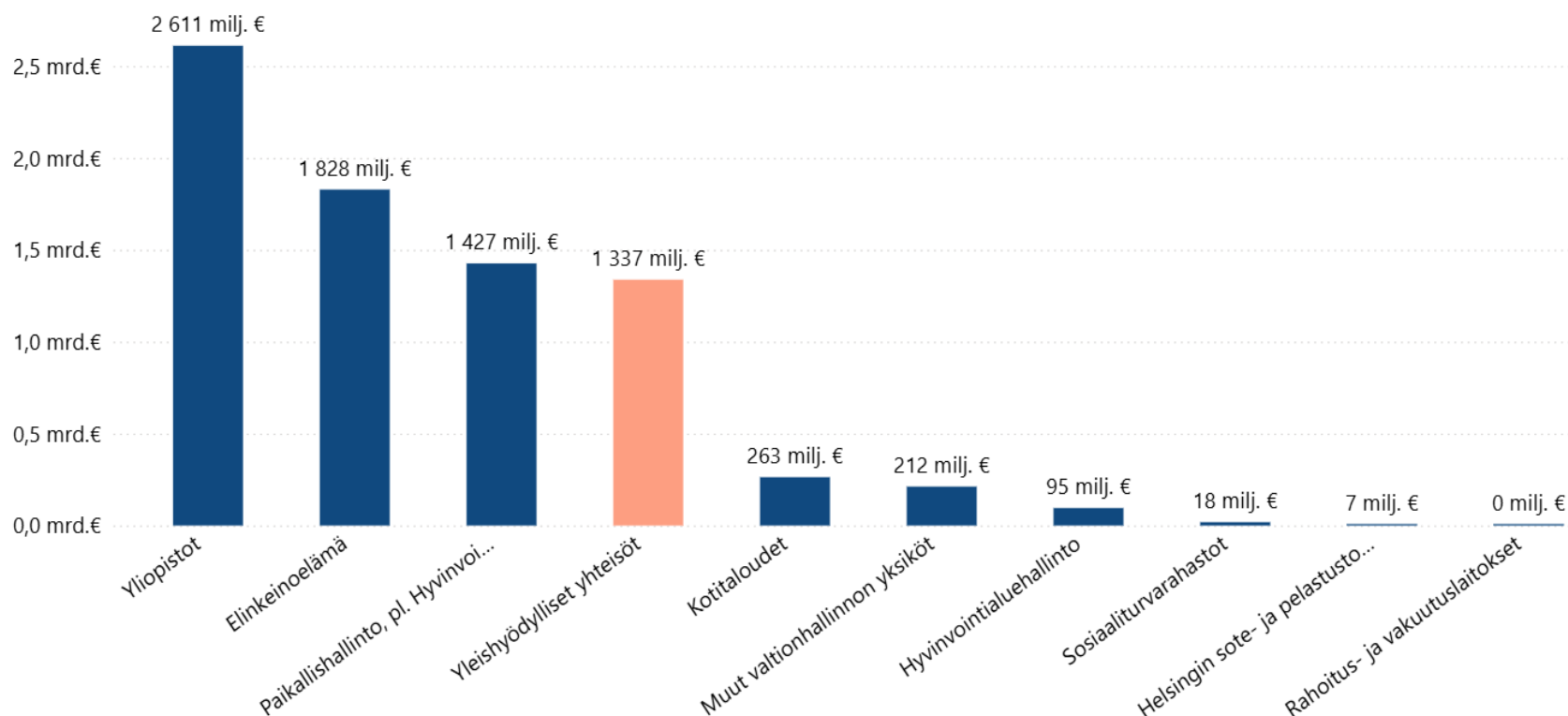
- Turvataan ja vahvistetaan yhdistysten ja muiden kansalaisyhteiskunnan toimijoiden autonomisuutta ja elinvoimaisuutta
- Kehitetään hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta ja kumppanuutta
- Edistetään kaikkien yhdenvertaista, aktiivista osallistumista (OM, 2022)

Kansalaisyhteiskuntapolitiikka Suomessa

Millaisia avustuksia kolmannelle sektorille myönnetään? Miten kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä kehitetään tällä hallituskaudella? Millaisia muutoksia on tulossa kansalaisjärjestöjen rahoitukseen?

Kolmannen sektorin avustukset vuosittain

Valtionavustukset vuonna 2024 saajaryhmän mukaan

Valtionavustukset n. 1,3 mrd €

Tutki avustuksia -palvelun mukaan

Hyvinvointialueiden avustukset n. 15 milj. €

Selvityshenkilö Pyykön selvityksen mukaan

Kuntien avustukset n. 150 milj. €

Kuntaliiton arvion mukaan

**Lisäksi EU-rahoitusohjelmien
hankeavustukset**

- Kansalaisuus, tasa-arvo, perusoikeudet ja arvot -ohjelma (CERV) n. 1 milj. € (1.1.2022–31.5.2023)
- Euroopan maaseuturahoitus Leader-ryhmillä n. 230 milj. €
- Euroopan sosiaalirahasto plussa suunniteltua hankerahoitusta n. 100 milj. €
- Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto AMIF hankerahoitusta haettu tähän mennessä 23 milj. €

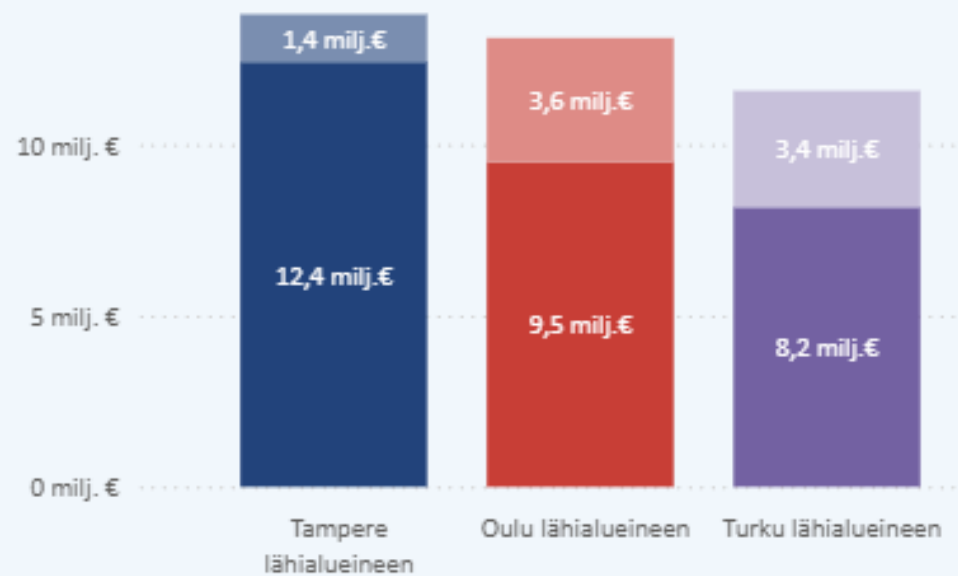
(Lehtonen, 2025)

Tutkiaavustuksia.fi; Valtionavustukset kotimaisille yleishyödyllisille yhteisöille

Valtionavustukset ja -osuudet Tampereelle vuonna 2024

Avustukset yleishyödyllisille yhteisöille yhteensä 2024

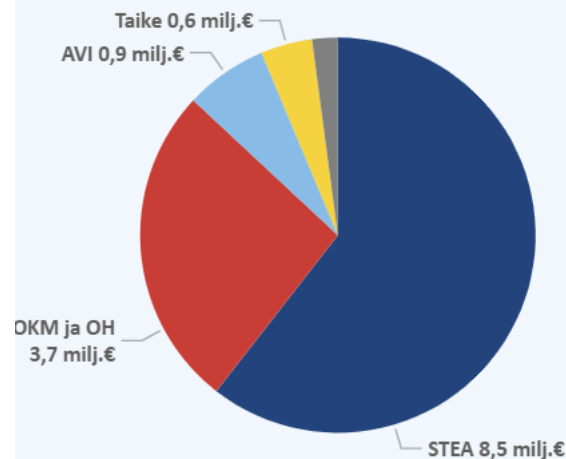
Myönnettyjä avustuksia yhteensä

177

Avustusten saajia yhteensä

117

Avustuksia myöntäneet va-viranomaiset 2024

Huom! Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi valtionosuuksia Tampereen kaupungin avustusyhteisöille vuonna 2024 yhteensä 18,5 milj. euroa

Yhteensä Tamperelaisille yleishyödyllisille yhteisöille tuli valtionavustuksia ja -osuuksia 32,3 milj. euroa.

Kansalaisjärjestöstrategia

Valtioneuvoston kansalaisjärjestöstrategiassa 2023-2027 linjataan, miten valtioneuvosto kehittää kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä kuluvalle hallituskaudella. Strategian tavoitteena on, että yksityisrahoitukseen perustuva lahjoittamisen kulttuuri kehittyy ja kansalaisjärjestöjen omavaraisuus vahvistuu. Toisena keskeisenä tavoitteena on parantaa julkisen hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta. Strategian toimeenpano sisältää:

- kansalaisjärjestöille osoitettavien lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamista tietyin ehdoin ja rajoituksin sekä asian laajempaa selvittämistä
Huom! Lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentamisesta on tässä vaiheessa jätetty pois sosiaali- ja terveysjärjestöt, lukuun ottamatta tiettyjä lapsijärjestöjä
- valtionavustuslain ja valtionavustuskäytänteiden uudistamista sekä
- kansalaisyhteiskuntavision muodostamista yhteisen tilannekuvan perusteella.

Tavoitteena on myös hallitusohjelman mukaisesti painottaa valtionavustusten eri avustuslajeista yleisavustuksia, nykyisin tyypillisten hankeavustusten sijaan. Näitä samoja teemoja käsitellään myös muissa valtionhallinnon työryhmissä ja neuvottelukunnissa. Esimerkiksi vuoden 2027 loppuun saakka työskentelevä parlamentaarinen neuvottelukunta kehittää yleishyödyllisten yhteisöjen rahoitusta ja toimintaa. Neuvottelukunnan tavoitteena on tukea yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevan valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta, läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta.

Lisäksi vuoden 2025 aikana valtioneuvosto päättää kansallisesta ohjelmasta demokratian ja osallistumisen edistämiseksi (demokratiaohjelma), jonka tavoitteena on erityisesti äänestysaktiivisuuden edistäminen ja lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen.

Kansalaisyhteiskunnan rahoitukseen vaikuttavia muutoksia

Petteri Orpon hallitus on sopinut leikkaavansa hallituskauden aikana järjestöjen rahoitusta. Hallituskaudelle on sovittu mm. seuraavista menosopeutuksista ja verotoimista:

- Alennetaan valtionavustusten tasoa eri hallinnonaloilla (UM, OM, PLM, OKM, MMM, TEM, STM, Sosiaalialan osaamiskeskukset)
- Lahjoitusvähennys laajennetaan lahjoituksiin nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, urheilu- ja tietyt ehdot täyttävälle lapsijärjestöille vuodesta 2026 alkaen
- Yleinen arvonlisäverokanta korotetaan 24 prosentista 25,5 prosenttiin (VM, 2024)

Muita kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiin vaikuttavia muutoksia:

- TE-uudistuksen myötä vastuu työvoima- ja kotoutumispalvelujen järjestämisestä siirtyy kunnille ja kuntien muodostamille työllisyysalueille vuoden 2025 alusta lähtien. Uudistuksessa TE-toimistojen myöntämät työllisyyspoliittiset avustukset lakkaavat. Avustettavilla hankkeilla on edistetty työttömien työnhakijoiden työllistymistä. Myös palkkatuesta tulee kuntien vastuulle siirtyvä tehtävä, joka korvataan kuntien valtionosuuksia lisäämällä. Samalla hallitus kuitenkin leikkaa palkkatukeen liittyvän rajoittamisen perusteella kuntien valtionosuuksia 37 miljoonalla eurolla vuoden 2025 alusta lähtien.
- Sote-uudistuksessa vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyi hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta lähtien. Uudistuksella on ollut vaikutusta järjestöavustuksiin, kun jatkossa hyvinvointialueet avustavat tiettyjä aiemmin kunnan avustamia toimintoja. Järjestöbarometrin (2024) mukaan 44% tutkituista sosiaali- ja terveysjärjestöistä koki avustusten saatavuuden heikentyneen uudistuksen seurauksena. Vastaavasti 25% koki saatavuuden parantuneen ja 31% pysyneen ennallaan.

STEA-avustusten leikkaukset

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskuksen (STEA) avustuksista leikataan noin kolmannes eli 130 milj. euroa vuoteen 2027 mennessä. Vuonna 2024 avustuksia myönnettiin 384 milj. euroa. Vuodesta 2027 lähtien avustuksia myönnetään 254 milj. euroa.

- Vuonna 2025 yleisavustusten leikkaukset (79,5 milj. euroa) kohdennetaan isoimpiin avustustensaajiin.
 - Yli miljoonan euron yleisavustuksista leikataan 19%, ja alle 200 000 euron yleisavustuksia ei leikata lainkaan.
 - Kohdennetuista yleisavustuksista leikataan 6% yli miljoonan euron avustuksista, ja alle 350 000 euron avustuksia ei leikata lainkaan.
 - Hankeavustuksista leikataan eniten: kun vuonna 2024 hankeavustuksia myönnettiin 72 milj. euroa, myönnetään niitä vuonna 2025 vain 20 milj. euroa. Yleisavustusten osuus on 2025 vuonna jo 94 % kaikista myönnettävistä STEA-avustuksista.
- Vuosien 2026 ja 2027 leikkausten (yhteensä 50,5 milj. euroa) kohdentumisesta ei ole vielä päätetty.

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso asetti syksyksi 2024 selvityshenkilön tekemään taustaselvitystä STEA-avustuksia koskevien linjausten valmistelun tueksi. Selvityshenkilö antaa raportissaan kaksi vaihtoehtoa sekä molempia koskevia kehittämis ehdotuksia. (STM, 2025) Tampereen kaupunki jätti selvitykseen lausunnon, jossa toivottiin mm. kuntien hyte-roolin (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien) parempaa huomioimista STEA-avustusten uudistamistyössä. Kestävän hyvinvointiyhteiskunnan ministerityöryhmä käsittelee selvityksen ehdotuksia maaliskuussa 2025.

OKM:n avustusten leikkaukset

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) valtionavustuksiin kohdistuu leikkauksia vuonna 2025 yhteensä 22,5 miljoonaa euroa.

- 10,9 milj. euroa kohdennetaan esittävän taiteen ja museoiden valtionrahoitukseen: esittävälle taiteelle 7,9 milj. euroa (10% vähennys verrattuna vuoteen 2024) ja museoille 3 milj. euroa (n. 6% vähennys verrattuna vuoteen 2024)
- 6,5 milj. euroa kohdennetaan valtionavustusmäärärahoihin
- 5,1 milj. euroa OKM:n jakamiin avustuksiin taide- ja kulttuurialan valtakunnallisille yhteisöille, kulttuuritilojen investointeihin, elokuvan, audiovisuaalisen kulttuurin ja luovien sisältöjen edistämiseen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja kulttuurien väliseen vuoropuheluun (n. 10% vähennys verrattuna vuoteen 2024)

Vuonna 2025 leikkauksia ei kohdenneta urheilu- tai nuorisojärjestöjen yleisavustuksiin. Vuonna 2024 etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoituksesta kuitenkin leikattiin 4,6 milj. euroa, johon sittemmin tuli lisätalousarviossa lisäystä 3 milj. euroa (toteutunut leikkaus oli 10,5% verrattuna vuoteen 2023)

Taiteen edistämiskeskuksen avustukset vähenevät 1,3 milj. eurolla. (n. 3% vähennys verrattuna vuoteen 2024)

Museoviraston määrärahat museo- ja kulttuuriperintöalan järjestöille vähenevät 90 000 euroa. (n. 2% vähennys verrattuna vuoteen 2024)

❖ Liitteessä 2 on kuvattuna valtionavustusten myöntäjien (STE ja OKM) omia arvioita leikkausten vaikutuksista

Kansalaistoiminta Tampereella

Yhdistykset Tampereella ja ihmisten osallistuminen järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan

Yhdistykset Tampereella

Pirkanmaalla on yhteensä 9306 yhdistystä, joista Tampereella 4370 (PRH, 17.1.2025)

Vuonna 2024 rekisteröitiin Tampereella yhteensä 114 uutta yhdistystä (vrt. koko Suomessa 2071). Vastaavasti yhdistyksiä purettiin Tampereella 53 (vrt. koko Suomessa 1702).

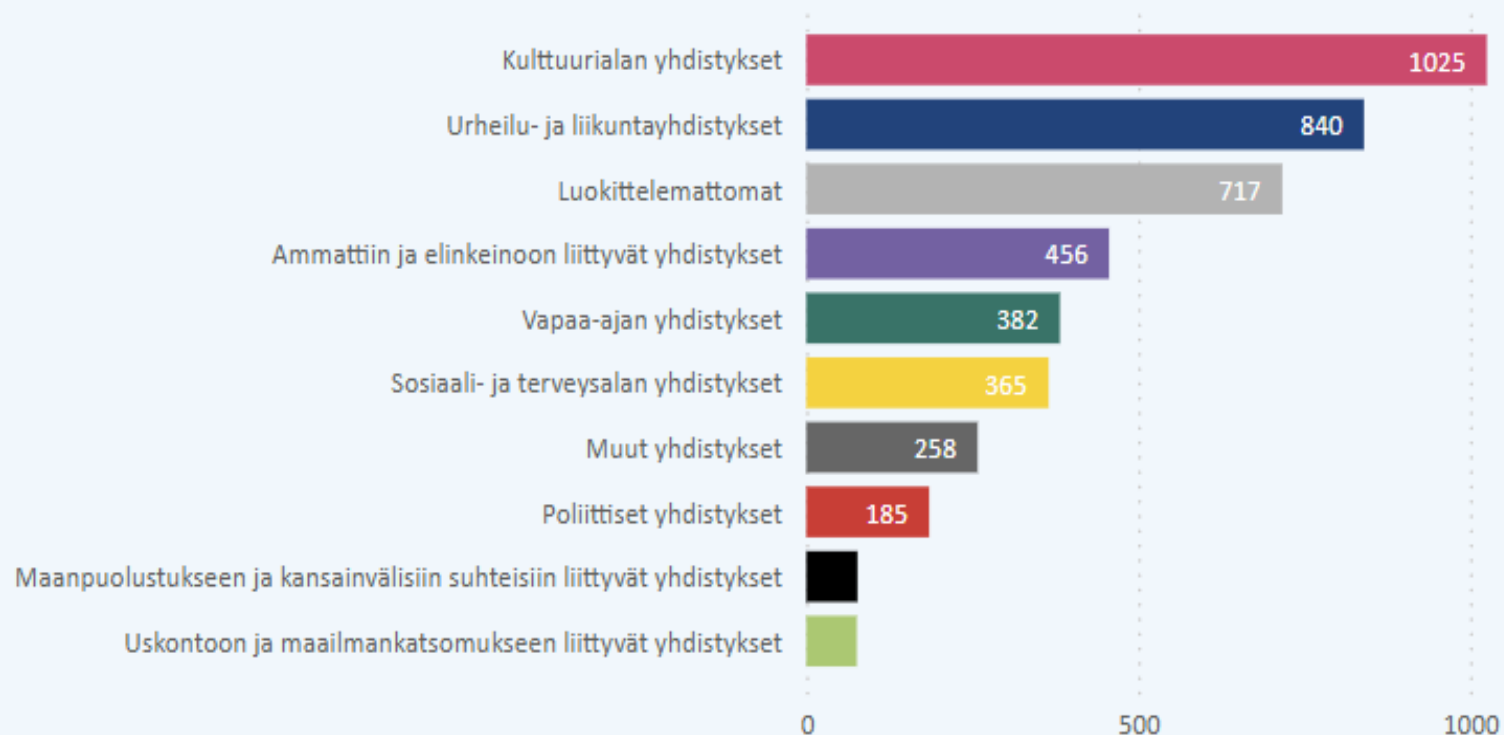
Vuosittain noin 360 yhdistystä saa Tampereen kaupungilta yleisavustusta. Lisäksi kohdeavustuksia myönnetään noin 340 hakijalle ja muita avustuksia (ts. ei-yleishyödylliseen toimintaan) noin 650 hakijalle.

Pirkanmaan hyvinvointialue myöntää vuosittain yleisavustus- ja kohdeavustuksia noin 110 yhdistykselle.

Kuva: Jarno Koskinen / Tampereen kaupunki

Yhdistykset Tampereella (PRH 2.1.2025)

Yhdistysten lukumäärä tarkoitukseluokan mukaan (pää- ja aliluokka), kotipaikka Tampere.

Yhteisöllisyys

Vuonna 2024 toteutetun osallisuuskyselyn (N=1229) mukaan

- 59,5 % pitää Tamperetta yhteisöllisenä kaupunkina (vrt. 31,7% vuonna 2022) ja
- 53,3 % mielestä Tampereella asukkailla ja yhteisöillä on hyvät mahdollisuudet järjestää itse tapahtumia ja toimintaa

Kuva: Jarno KOskenen / Tampereen kaupunki

Millaiset asiat voimistavat yhteisöllisyyttä Tampereella?

Taphtumat ja tilaisuudet

- Asuinalueiden tapahtumat: Paikalliset tapahtumat, kuten kirpputorit, talkoot, puistokirpputorit ja siivouspäivät, tuovat asukkaita yhteen.
- Kaupungin tapahtumat: Suuret tapahtumat, kuten valoviikot, joulutori, kesätori, urheilutapahtumat ja kulttuuritapahtumat (esim. Ruudun takaa, Teatterikesä).
- Yhteiset tilaisuudet: Yhteiset kokoontumiset, kuten työpajat, taidetapahtumat, ja kaupungin järjestämät tilaisuudet.

Harrastukset ja yhdistystoiminta

- Harrastusmahdollisuudet: Monipuoliset harrastusmahdollisuudet, kuten urheiluseurat, kulttuuriyhdistykset, bändi- ja klubitoiminta.
- Yhdistykset ja kerhot: Erilaisten yhdistysten ja kerhojen toiminta, kuten urheiluseurat, opiskelijajärjestöt, seurakunnat ja vapaaehtoistyö.

Naapuriapu ja me-henki

- Yhteisöllisyyden tunne ja positiivinen asenne, joka korostaa tamperelaisuutta ja yhteistä identiteettiä.
- Naapuriapu: Naapureiden välinen apu ja yhteistyö, kuten naapuriapu, tervehtiminen ja yhteiset projektit.

Kohtaamispaikat ja tilat

- Kohtaamispaikat: Paikat, joissa ihmiset voivat kohdata ja viettää aikaa yhdessä, kuten kirjastot, lähitorit, yleiset saunat ja puistot.
- Yhteisölliset tilat: Tilat, jotka kutsuvat tapaamaan ja kohtaamaan, kuten kulttuuritilat, työväenopisto ja kaupunginosien yhteisökeskukset.

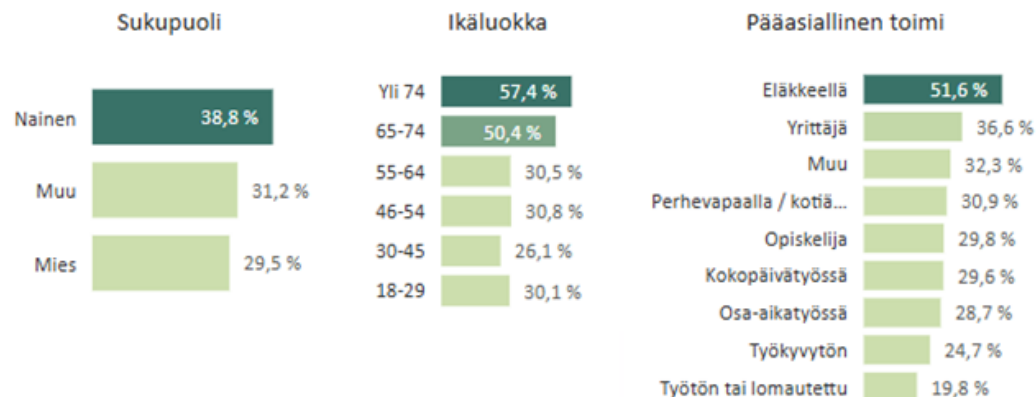
(Osallisuuskysely 2024, N=1229)

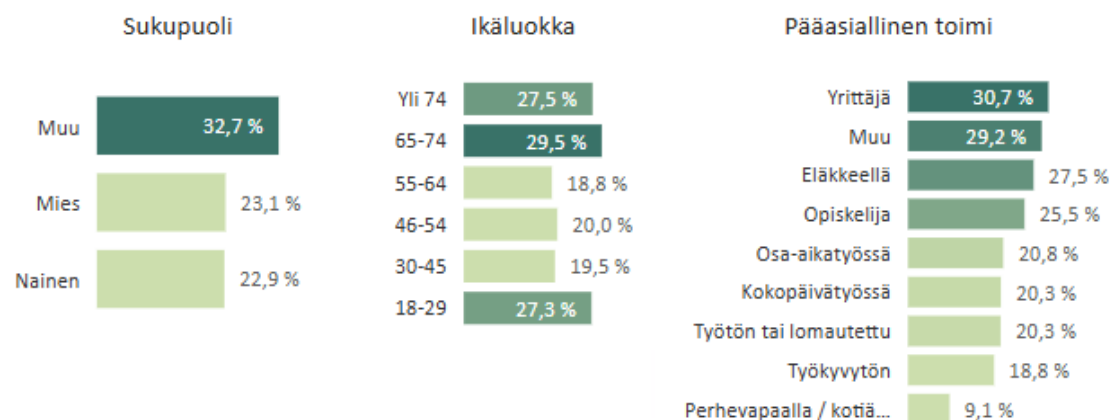
A word cloud of Finnish words related to community and social interaction. The most prominent words are 'toiminta' (activity), 'ihminen' (person), and 'yhteisöllisyys' (sociality). Other visible words include 'järjestäminen' (organization), 'mukava' (pleasant), 'haluta' (want), 'tuntea' (feel), 'yhteinen' (common), 'naapurusto' (neighborhood), 'saada' (get), 'merkitys' (meaning), 'halu' (wish), 'aloite' (initiative), 'tieto' (information), 'tutustua' (get acquainted), 'yhteistyö' (cooperation), 'järjestää' (organize), 'harrastus' (hobby), 'tuki' (support), 'tampere' (city), 'ennustaminen' (forecasting), 'tietoni' (my information), 'tiedottaa' (inform), 'löytää' (find), 'ottava' (taking), 'innokas' (enthusiastic), 'entisyysvaatimus' (requirement), 'tietoni' (my information), 'tiedot' (information), 'tietävät' (know), 'tärkeys' (importance), 'alimpi' (lower), 'naapuri' (neighbor), 'osa' (part), 'tarjolla' (available), 'fyysinen' (physical), 'saada' (get), 'torttua' (tortured), 'ylläpito' (maintenance), 'terveys' (health), 'hallitus' (government), 'toimia' (act), 'luonteva' (natural), 'tuottaa' (produce), 'oikea' (right), 'viesti' (message), 'sirtolaisnainen' (immigrant woman), 'potilasjärjestö' (patient association), 'askel' (step), 'jäsen' (member), 'kalvata' (frighten), 'innostaa' (excite), 'otaa' (take), 'tekeminen' (doing), 'edunvalvonta-ystävä' (advocacy friend), 'talov' (house), 'mieli' (mind), 'korttelitupa' (neighborhood room), 'hauska' (fun), 'meiläinen' (email), 'uuttua' (new), 'vertaistukinäkökuuma' (peer support fever), 'asuinympäristö' (living environment), 'toimenkuva' (job description), 'juttu' (story), 'tarve' (need), 'kylä' (village), 'yhteisöllinen' (social), 'järjestäminen' (organization), 'lisätä' (add), 'luoda' (create), 'kaveri' (friend), 'olake' (rule), 'ryhmä' (group), 'voia' (can), 'pyysvät' (are invited), 'porukka' (group), 'vapaus' (freedom), 'vetää' (pulls), 'like' (like), 'puute' (lack), 'helppo' (easy), 'sopiva' (suitable), 'tactonj' (tactonj), 'lupa' (promise), 'lapsi' (child), 'yhdistys' (association), 'järjestää' (organize), 'tuntea' (feel), 'asukas' (resident), 'naapurusto' (neighborhood), 'saada' (get), 'merkitys' (meaning), 'halu' (wish), 'aloite' (initiative), 'tieto' (information), 'tutustua' (get acquainted), 'yhteinen' (common), 'harrastus' (hobby), 'tuki' (support), 'tampere' (city), 'ennustaminen' (forecasting), 'tietoni' (my information), 'tiedottaa' (inform), 'löytää' (find), 'ottava' (taking), 'innokas' (enthusiastic), 'entisyysvaatimus' (requirement), 'tietoni' (my information), 'tiedot' (information), 'tietävät' (know), 'tärkeys' (importance), 'alimpi' (lower), 'naapuri' (neighbor), 'osa' (part), 'tarjolla' (available), 'fyysinen' (physical), 'saada' (get), 'torttua' (tortured), 'ylläpito' (maintenance), 'terveys' (health), 'hallitus' (government), 'toimia' (act), 'luonteva' (natural), 'tuottaa' (produce), 'oikea' (right), 'viesti' (message), 'sirtolaisnainen' (immigrant woman), 'potilasjärjestö' (patient association), 'askel' (step), 'jäsen' (member), 'kalvata' (frighten), 'innostaa' (excite), 'otaa' (take), 'tekeminen' (doing), 'edunvalvonta-ystävä' (advocacy friend), 'talov' (house), 'mieli' (mind), 'korttelitupa' (neighborhood room), 'hauska' (fun), 'meiläinen' (email), 'uuttua' (new), 'vertaistukinäkökuuma' (peer support fever), 'asuinympäristö' (living environment), 'toimenkuva' (job description), 'juttu' (story), 'tarve' (need), 'kylä' (village), 'yhteisöllinen' (social), 'järjestäminen' (organization), 'lisätä' (add), 'luoda' (create), 'kaveri' (friend), 'olake' (rule), 'ryhmä' (group), 'voia' (can), 'pyysvät' (are invited), 'porukka' (group), 'vapaus' (freedom), 'vetää' (pulls), 'like' (like), 'puute' (lack), 'helppo' (easy), 'sopiva' (suitable), 'tactonj' (tactonj), 'lupa' (promise), 'lapsi' (child), 'yhdistys' (association), 'järjestää' (organize), 'tuntea' (feel), 'asukas' (resident), 'naapurusto' (neighborhood), 'saada' (get), 'merkitys' (meaning), 'halu' (wish), 'aloite' (initiative), 'tieto' (information), 'tutustua' (get acquainted), 'yhteinen' (common), 'harrastus' (hobby), 'tuki' (support), 'tampere' (city), 'ennustaminen' (forecasting), 'tietoni' (my information), 'tiedottaa' (inform), 'löytää' (find), 'ottava' (taking), 'innokas' (enthusiastic), 'entisyysvaatimus' (requirement), 'tietoni' (my information), 'tiedot' (information), 'tietävät' (know), 'tärkeys' (importance), 'alimpi' (lower), 'naapuri' (neighbor), 'osa' (part), 'tarjolla' (available), 'fyysinen' (physical), 'saada' (get), 'torttua' (tortured), 'ylläpito' (maintenance), 'terveys' (health), 'hallitus' (government), 'toimia' (act), 'luonteva' (natural), 'tuottaa' (produce), 'oikea' (right), 'viesti' (message), 'sirtolaisnainen' (immigrant woman), 'potilasjärjestö' (patient association), 'askel' (step), 'jäsen' (member), 'kalvata' (frighten), 'innostaa' (excite), 'otaa' (take), 'tekeminen' (doing), 'edunvalvonta-ystävä' (advocacy friend), 'talov' (house), 'mieli' (mind), 'korttelitupa' (neighborhood room), 'hauska' (fun), 'meiläinen' (email), 'uuttua' (new), 'vertaistukinäkökuuma' (peer support fever), 'asuinympäristö' (living environment), 'toimenkuva' (job description), 'juttu' (story), 'tarve' (need), 'kylä' (village), 'yhteisöllinen' (social), 'järjestäminen' (organization), 'lisätä' (add), 'luoda' (create), 'kaveri' (friend), 'olake' (rule), 'ryhmä' (group), 'voia' (can), 'pyysvät' (are invited), 'porukka' (group), 'vapaus' (freedom), 'vetää' (pulls), 'like' (like), 'puute' (lack), 'helppo' (easy), 'sopiva' (suitable), 'tactonj' (tactonj), 'lupa' (promise), 'lapsi' (child), 'yhdistys' (association), 'järjestää' (organize), 'tuntea' (feel), 'asukas' (resident), 'naapurusto' (neighborhood), 'saada' (get), 'merkitys' (meaning), 'halu' (wish), 'aloite' (initiative), 'tieto' (information), 'tutustua' (get acquainted), 'yhteinen' (common), 'harrastus' (hobby), 'tuki' (support), 'tampere' (city), 'ennustaminen' (forecasting), 'tietoni' (my information), 'tiedottaa' (inform), 'löytää' (find), 'ottava' (taking), 'innokas' (enthusiastic), 'entisyysvaatimus' (requirement), 'tietoni' (my information), 'tiedot' (information), 'tietävät' (know), 'tärkeys' (importance), 'alimpi' (lower), 'naapuri' (neighbor), 'osa' (part), 'tarjolla' (available), 'fyysinen' (physical), 'saada' (get), 'torttua' (tortured), 'ylläpito' (maintenance), 'terveys' (health), 'hallitus' (government), 'toimia' (act), 'luonteva' (natural), 'tuottaa' (produce), 'oikea' (right), 'viesti' (message), 'sirtolaisnainen' (immigrant woman), 'potilasjärjestö' (patient association), 'askel' (step), 'jäsen' (member), 'kalvata' (frighten), 'innostaa' (excite), 'otaa' (take), 'tekeminen' (doing), 'edunvalvonta-ystävä' (advocacy friend), 'talov' (house), 'mieli' (mind), 'korttelitupa' (neighborhood room), 'hauska' (fun), 'meiläinen' (email), 'uuttua' (new), 'vertaistukinäkökuuma' (peer support fever), 'asuinympäristö' (living environment), 'toimenkuva' (job description), 'juttu' (story), 'tarve' (need), 'kylä' (village), 'yhteisöllinen' (social), 'järjestäminen' (organization), 'lisätä' (add), 'luoda' (create), 'kaveri' (friend), 'olake' (rule), 'ryhmä' (group), 'voia' (can), 'pyysvät' (are invited), 'porukka' (group), 'vapaus' (freedom), 'vetää' (pulls), 'like' (like), 'puute' (lack), 'helppo' (easy), 'sopiva' (suitable), 'tactonj' (tactonj), 'lupa' (promise), 'lapsi' (child), 'yhdistys' (association), 'järjestää' (organize), 'tuntea' (feel), 'asukas' (resident), 'naapurusto' (neighborhood), 'saada' (get), 'merkitys' (meaning), 'halu' (wish), 'aloite' (initiative), 'tieto' (information), 'tutustua' (get acquainted), 'yhteinen' (common), 'harrastus' (hobby), 'tuki' (support), 'tampere' (city), 'ennustaminen' (forecasting), 'tietoni' (my information), 'tiedottaa' (inform), 'löytää' (find), 'ottava' (taking), 'innokas' (enthusiastic), 'entisyysvaatimus' (requirement), 'tietoni' (my information), 'tiedot' (information), 'tietävät' (know), 'tärkeys' (importance), 'alimpi' (lower), 'naapuri' (neighbor), 'osa' (part), 'tarjolla' (available), 'fyysinen' (physical), 'saada' (get), 'torttua' (tortured), 'ylläpito' (maintenance), 'terveys' (health), 'hallitus' (government), 'toimia' (act), 'luonteva' (natural), 'tuottaa' (produce), 'oikea' (right), 'viesti' (message), 'sirtolaisnainen' (immigrant woman), 'potilasjärjestö' (patient association), 'askel' (step), 'jäsen' (member), 'kalvata' (frighten), 'innostaa' (excite), 'otaa' (take), 'tekeminen' (doing), 'edunvalvonta-ystävä' (advocacy friend), 'talov' (house), 'mieli' (mind), 'korttelitupa' (neighborhood room), 'hauska' (fun), 'meiläinen' (email), 'uuttua' (new), 'vertaistukinäkökuuma' (peer support fever), 'asuinympäristö' (living environment), 'toimenkuva' (job description), 'juttu' (story), 'tarve' (need), 'kylä' (village), 'yhteisöllinen' (social), 'järjestäminen' (organization), 'lisätä' (add), 'luoda' (create), 'kaveri' (friend), 'olake' (rule), 'ryhmä' (group), 'voia' (can), 'pyysvät' (are invited), 'porukka' (group), 'vapaus' (freedom), 'vetää' (pulls), 'like' (like), 'puute' (lack), 'helppo' (easy), 'sopiva' (suitable), 'tactonj' (tactonj), 'lupa' (promise), 'lapsi' (child), 'yhdistys' (association), 'järjestää' (organize), 'tuntea' (feel), 'asukas' (resident), 'naapurusto' (neighborhood), 'saada' (get), 'merkitys' (meaning), 'halu' (wish), 'aloite' (initiative), 'tieto' (information), 'tutustua' (get acquainted), 'yhteinen' (common), 'harrastus' (hobby), 'tuki' (support), 'tampere' (city), 'ennustaminen' (forecasting), 'tietoni' (my information), 'tiedottaa' (inform), 'löytää' (find), 'ottava' (taking), 'innokas' (enthusiastic), 'entisyysvaatimus' (requirement), 'tietoni' (my information), 'tiedot' (information), 'tietävät' (know), 'tärkeys' (importance), 'alimpi' (lower), 'naapuri' (neighbor), 'osa' (part), 'tarjolla' (available), 'fyysinen' (physical), 'saada' (get), 'torttua' (tortured), 'ylläpito' (maintenance), 'terveys' (health), 'hallitus' (government), 'toimia' (act), 'luonteva' (natural), 'tuottaa' (produce), 'oikea' (right), 'viesti' (message), 'sirtolaisnainen' (immigrant woman), 'potilasjärjestö' (patient association), 'askel' (step), 'jäsen' (member), 'kalvata' (frighten), 'innostaa' (excite), 'otaa' (take), 'tekeminen' (doing), 'edunvalvonta-ystävä' (advocacy friend), 'talov' (house), 'mieli' (mind), 'korttelitupa' (neighborhood room), 'hauska' (fun), 'meiläinen' (email), 'uuttua' (new), 'vertaistukinäkökuuma' (peer support fever), 'asuinympäristö' (living environment), 'toimenkuva' (job description), 'juttu' (story), 'tarve' (need), 'kylä' (village), 'yhteisöllinen' (social), 'järjestäminen' (organization), 'lisätä' (add), 'luoda' (create), 'kaveri' (friend), 'olake' (rule), 'ryhmä' (group), 'voia' (can), 'pyysvät' (are invited), 'porukka' (group), 'vap

Säännöllisesti seuratoimintaan osallistuvat, %

Vapaaehtoistyötä tekevät, %

Osallistuminen yhdistys- ja vapaaehtoistoimintaan

Vuonna 2025 toteutetun Tamperelaisten hyvinvointi – kyselyn mukaan (N=3966)

- 35,7 % Osallistuu jonkin kerhon, järjestön, yhdistyksen, harrastusryhmän tai hengellisen tai henkisen yhteisön toimintaan? Esimerkiksi urheiluseura, asukastoiminta, puolue, kuoro, seurakunta (vrt. 34,9 % v. 2023 ja 29 % v. 2021)
 - Eniten yhteisötoimintaan osallistuvat eläkkeellä olevat ja yli 65-vuotiaat sekä naiset
- 23,5% Tekee vapaaehtoistyötä (vrt. 23,7 % v. 2023)
 - Eniten vapaaehtoistyötä tekevät opiskelijat ja yrittäjät ja eläkkeellä olevat, sekä ikäryhmistä nuoret 18-29-vuotiaat ja yli 65-vuotiaat. Sukupuolen mukaan aktiivisimpana erottuu sukupuolekseen Muu ilmoittaneet

Tampereen kaupungin avustustoiminta

Mitä kaupunki avustaa? Mitä avustamalla saamme?

Mitä Tampereen kaupunki avustaa

Avustusten ja apurahojen yleisten periaatteiden (kh 13.1.2025) mukaan Tampereen kaupunki voi myöntää avustuksia sellaiseen yleishyödylliseen toimintaan, joka edistää strategisten tavoitteiden toteutumista, täydentää kaupungin omaa palvelutoimintaa ja on kaupungin eettisten toimintaperiaatteiden mukaista.

Lisäksi avustuksia myönnetään jälkiasennushissien rakentamiseen, audiovisuaalisen alan tuotantoihin, yksityisteiden peruskorjaukseen ja kunnossapitoon sekä työttömän työnhakijan työllistämiseen ja nuorten kesätöiden tukemiseen.

Yleisten periaatteiden mukaan avustuksia voidaan myöntää:

- yleisavustuksina yhteisöjen sääntöjen mukaiseen toimintaan (yleinen tai kohdennettu yleisavustus)
- kohdeavustuksia tiettyyn tapahtumaan tai toimintoon
- apurahoina tamperelaisille yksityishenkilöille

Avustusta ei myönnetä uskonnon harjoittamiseen tai uskonnollisen sanoman levittämiseen. Avustuksella ei saa olla kilpailua vääristäviä vaikutuksia eikä avustusta myönnetä toimintaan, jonka mahdollinen tuotto käytetään omistajiensa hyväksi. Avustettavan toiminnan tulee kohdistua pääosin tamperelaisiin.

Mikä on avustus?

Markkinahintainen toteutus tai vapaa kansalaistoiminta

Toimija määrittelee toiminnan omista lähtökohdistaan.

Kaupunki mahdollistaa mm. kaavoituksin, luvin ja neuvonnalla.

Avustus

Toimija määrittelee toiminnan omista lähtökohdistaan ja hakee siihen kaupungilta avustusta.

Kaupunki määrittelee avustusten yleiset periaatteet ja kutakin avustushakua koskevat myöntämisperusteet.

Avustuksesta tehdään päätös. Avustus on osarahoitus. Avustukseen ei liity vastikkeita.

Yhteistyö

Toiminnan tavoitteet ja vastuunjako määritellään yhteistyössä. Kustannukset katetaan yhdessä.

Palveluosto

Kaupunki valitsee määrittelemäänsä tarpeeseen palvelun toteuttajan esimerkiksi kilpailutuksella.

Kaupunki ostaa palvelun ja kattaa sen kustannukset.

Palvelun tuottajalla on vastuu palvelun laadusta ja toteuttamisesta.

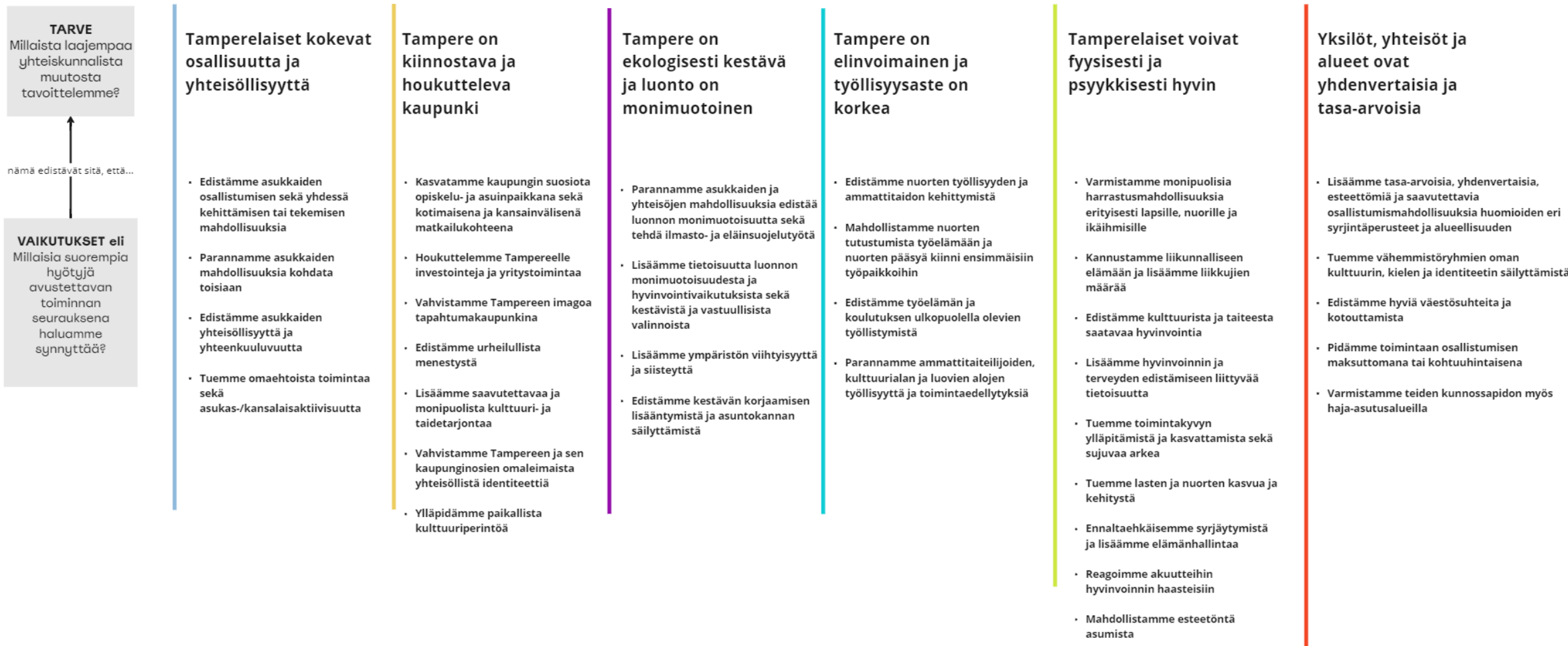
pieni

Yhteistyö kaupungin kanssa
Kaupungin ohjaus
Vastikkeellisuus

suuri

Tampereen kaupungin avustusten vaikuttavuusmaisema

Miksi avustamme?

ENNALTAEHKÄISEMINEN Ennaltaehkäisemme avustuksilla kallista, korjaavaa työtä ja pidämme kiinni veronmaksajista.

PALVELUTARJONNAN TÄYDENTÄMINEN: Avustusten saajat täydentävät kaupungin omaa palvelutarjontaa ja toteutamme myös erilaisia lakeja (esim. kulttuurilaki)

MAHDOLLISTAMME JA KÄYNNISTÄMME avustuksilla erilaista kaupungille tärkeää toimintaa

Mitä Pirkanmaan hyvinvointialue avustaa

Pirkanmaan hyvinvointialue myöntää avustuksia alueellaan hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävään, hyvinvointialueen strategian mukaiseen toimintaan, joka täydentää hyvinvointialueen tuottamia palveluita.

Hyvinvointialueen kumppanuus- ja yleisavustuksia myönnetään sellaiseen järjestöjen toimintaan, joka täyttää seuraavat kriteerit:

Täydentää hyvinvointialueen tuottamia palveluja ja tekee yhteistyötä hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden tai pelastuspalveluiden kanssa.

- Vastaa hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvoinnin vajeisiin.
- Toteuttaa hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmien strategisia painopisteitä
- Omaa riittävät taloudelliset toimintaedellytykset.
- ❖ Kumppanuusavustuksilla tuetaan toimintaa, jonka perusrahoitus tulee STEAlta, ESR-hankerahoituksena ELY-keskukselta tai eri ministeriöiltä.

Lisäksi myönnetään kohdeavustuksia kertaluonteisen, yksittäisen tapahtuman, projektin tai hankkeen toteuttamiseen. (Avustustoiminnan yleiset periaatteet, 26.8.2024)

Vuonna 2024 avustuksia myönnettiin 1 889 000 eurolla.

Esimerkkejä avustettavista kohteista

Kumppanuus- ja yleisavustukset

- Ikääntyneiden kotona asumisen tuki
- Kriisi- ja väkivaltatyö
- Terveysneuvonta
- Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien palvelut
- Kehitysvammaisten toimintakyvyn tuki
- Etsivä työ
- Sosiaalinen kuntoutus
- Pelastusala
- Potilas-, vammais-, omais- ja kriisityötä tekevät järjestöt (vertaistuki, neuvonta ja ohjaus)
- Mielenterveyskuntoutujien tuki
- Sote-järjestöjen verkostojärjestöt

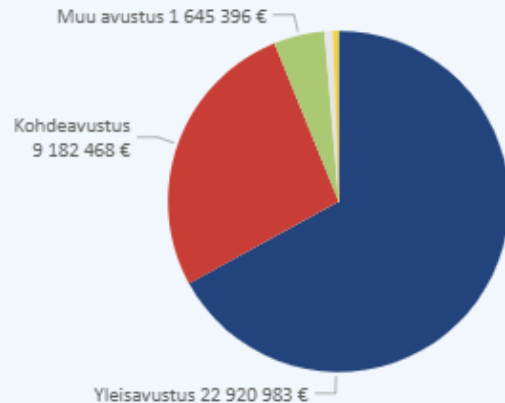
Kohdeavustukset

- Teemapäivät/-viikot
- Tapahtumat
- Leirit
- Koulutustilaisuudet
- Neuvonnan ja ryhmätoiminnan käynnistäminen

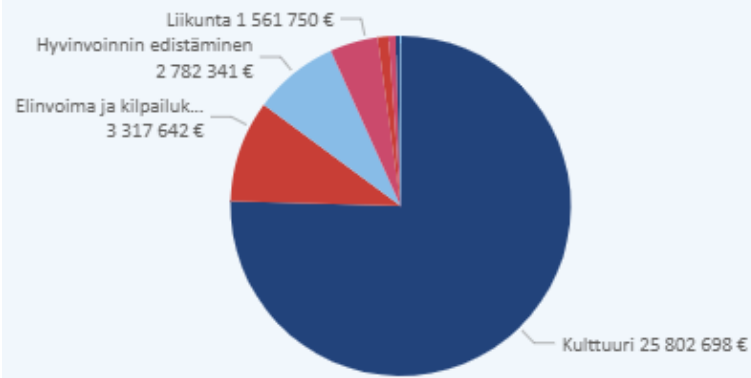
(Pirkanmaan hyvinvointialueen avustusinfo 10.10.2024)

Tampereen kaupungin avustukset vuonna 2024

Myönnetyt avustukset avustusmuodon mukaan 2024 (€)

Myönnetyt avustukset avustustilain mukaan 2024 (€)

Hakemuksia yhteensä

2144

Myönnetyt avustukset
(hyväksytyt hakemukset)

1705

Myönteisten päätösten
osuus

79,5 %

- Valtaosa Tampereen kaupungin myöntämistä avustuksista on yleisavustuksia ja eniten avustuksia myönnetään kulttuurille.
- Kulttuurin avustuksissa on mukana myös Tampere-talon raha- ja tila-avustukset (yhteensä 7,6 milj. euroa) sekä kertaluonteinen investointiavustus Tampereen Teatterin peruskorjaushankkeeseen (7,5 milj. euroa).

Avustukset yhteensä

34 205 513 €

Muutos 2023-2024

36,4 %

Myönnetty raha-avustuksina

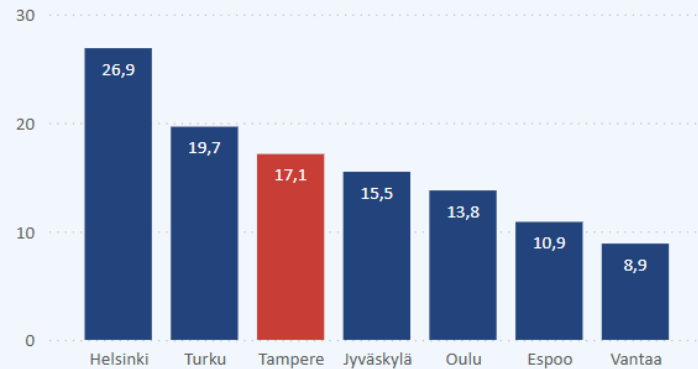
25 115 935 €

Myönnetty tila-avustuksina

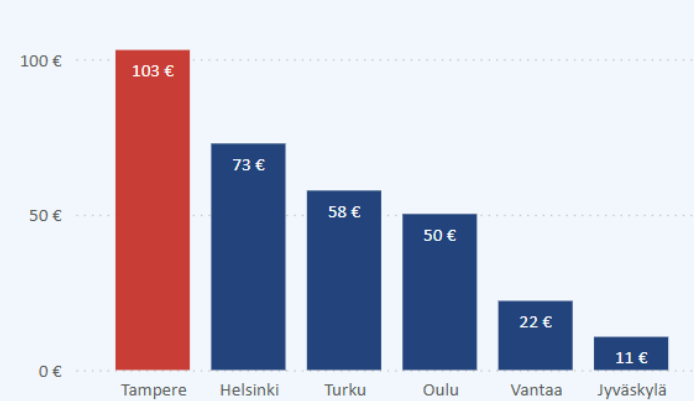
9 089 578 €

Suurten kaupunkien avustukset vuonna 2024

Yhdistysten lukumäärä 1000 asukasta kohden suurissa kaupungeissa

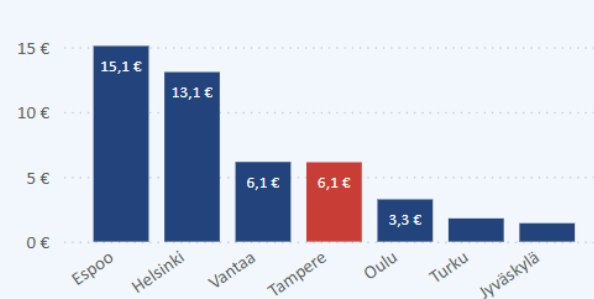

Kaupunkien avustukset yhteensä 2024, €/hlö

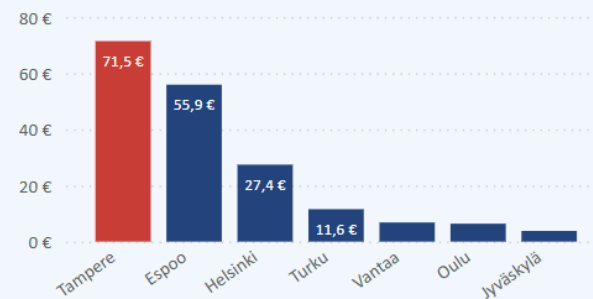

Huom! Kaupunkien avustuksiin ei ole laskettu mukaan kaupunkien tytär- ja muille osakkuusyhtiöille myöntämiä avustuksia, mutta tila-avustukset ovat mukana.

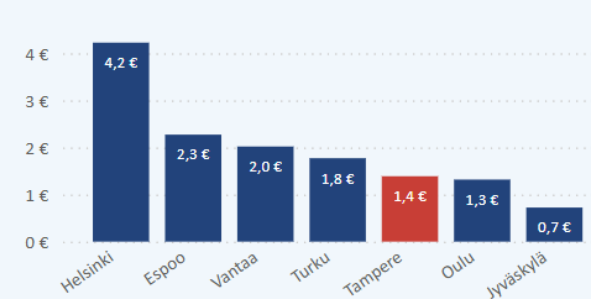
Liikunnan avustukset 2024, €/hlö

Kulttuurin avustukset 2024, €/hlö

Nuorisotoiminnan avustukset 2024, €/hlö

Myönnetyt yleisavustukset vuonna 2024

Avustukset yhteensä

22 920 983 €

Muutos 2023-2024

4,3 %

Myönnetty
raha-avustuksina

13 831 405 €

Myönnetty tila-avustuksina

9 089 578 €

Hakemuksia yhteensä

426

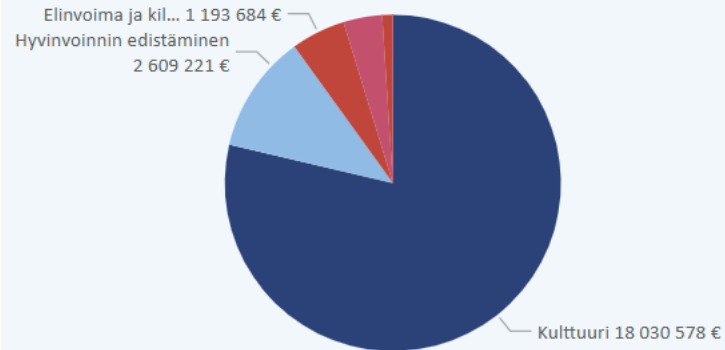
Myönnetyt avustukset
(hyväksytyt hakemukset)

366

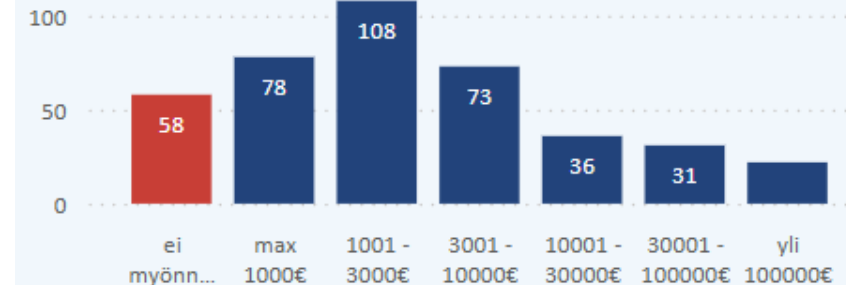
Myönteisten päätösten
osuus

85,9 %

Myönnetyt avustukset avustuslajin mukaan 2024 (€)

Avustuspäätökset myönnetty avustuksen määrän (€) mukaan

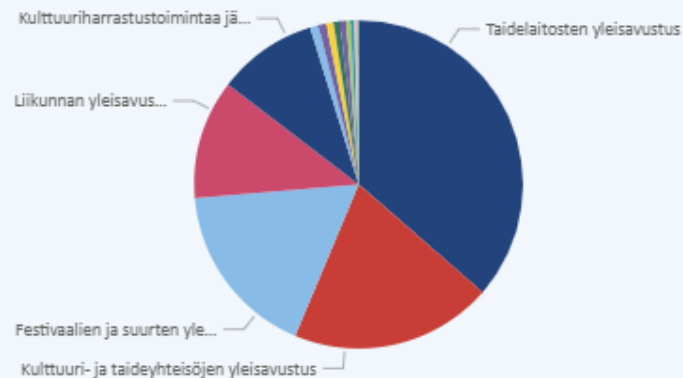
Huom! Vuoden 2025 yleisavustuspäätösten mukaan

Avustuskokonaisuus	Myönnetty, €	Myönnetty tila-avustuksina, €
Taidelaitosten yleisavustus (pl- Tampere-talo)	6 860 000 €	1 907 693 €
Merkittävän hyvinvointia edistävän toiminnan yleisavustus	2 338 315 €	0 €
Elinvoiman ja kilpailukyvyyn kumppanuusavustukset	1 142 684 €	51 000 €
Tampere-talo	940 000 €	6 633 000 €
Liikunnan yleisavustus	776 000 €	0 €
Festivaalien ja suurten yleisötapahtumien yleisavustus	613 000 €	46 908 €
Kulttuuri- ja taideyhteisöjen yleisavustus	431 500 €	422 194 €
Nuorisoyhdistysten yleisavustus	231 500 €	0 €
Ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisen yleisavustus (myös tilakulu)	169 906 €	0 €
Kulttuuriharrastustoimintaa järjestävien yhteisöjen yleisavustus	127 500 €	4 806 €
Hyvinvoinnin edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön yleisavustus	52 000 €	0 €
Erillisavustus: Tampereen Urheiluakatemia	50 000 €	0 €
Perheitä tukevan työn yleisavustus	39 800 €	0 €
Soveltavan liikunnan yleisavustus	27 500 €	0 €
Kulttuurivähemmistöjen yleisavustus	20 000 €	0 €
Kaupunginosatoiminnan yleisavustus	9 200 €	0 €
Eläinsuojelutyön yleisavustukset	2 500 €	0 €
Erillisavustus: Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto	0 €	8 148 €
Erillisavustus: Tampereen kansainvälisen toimintakeskuksen tuki ry	0 €	15 829 €
Yhteensä	13 831 405 €	9 089 578 €

Yleisavustuksilla tuettu toiminta

Vuonna 2023 avustettuun toimintaan osallistuneet

Yleisömäärät yhteensä avustuskokonaisuuden mukaan

Yleisötilaisuuksien lukumäärä

21 679

Yleisömäärät yhteensä

1 597 305

Kokoaikainen
henkilöstö

1 392

Osa-aikainen
henkilöstö

4 319

Palkkioita saaneet

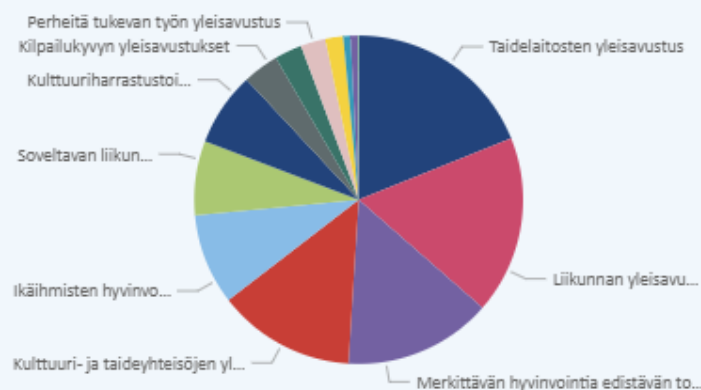
6 352

Yleisavustusta hakeneiden yhdistysten jäsenmäärä

144 309

Huom! v. 2025 hakemuksilta

Aktiiviharrastajien määrä avustuskokonaisuuden mukaan

Säännöllisen toiminnan tilaisuuksien lukumäärä

206 961

Aktiiviharrastajien määrä

283 261

Vapaaehtoiset

25 589

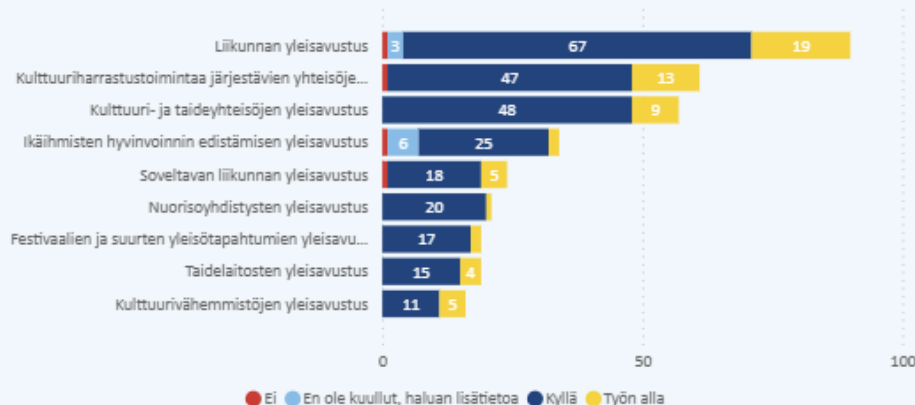
Vapaaehtoisvoimin
toimivat hakijat

34,2 %

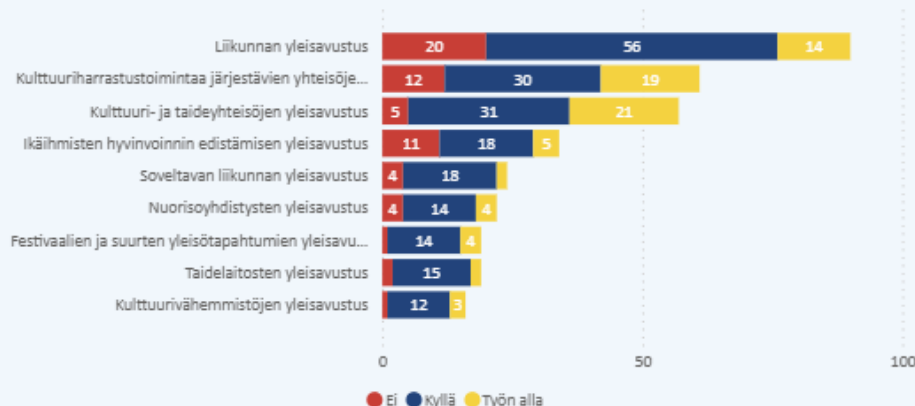
Yleisavustuksilla tuettu toiminta vuonna 2023

Muita tietoja vuoden 2025 hakemuksista

Onko yhteisössänne käytössä turvallisemman tilan periaatteet?

Aiotteko kerätä asiakaspalautetta tai tietoa avustettavan toiminnan hyödyistä kohderyhmälle?

Onko yhteisöllenne laadittu vastuullisuussuunnitelma?

Käytettiinkö vuoden 2023 avustus suunnitellusti?

Kulttuurin avustukset

Avustamisen tavoitteena on:

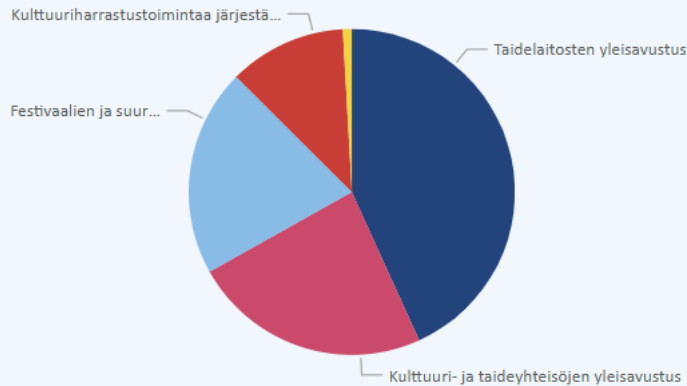
- monipuolistaa kaupungin kulttuuri- ja tapahtumatarjontaa
- luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle
- tukea mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen harrastamiseen
- tukea kulttuurin saavutettavuutta
- lisätä kuntalaisten hyvinvointia kulttuurin ja taiteen avulla
- ylläpitää paikallista kulttuuriperintöä
- tukea oman kulttuurin ja identiteetin säilyttämistä
- edistää kotouttavaa toimintaa sekä yhteyksien luomista valtaväestöön

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

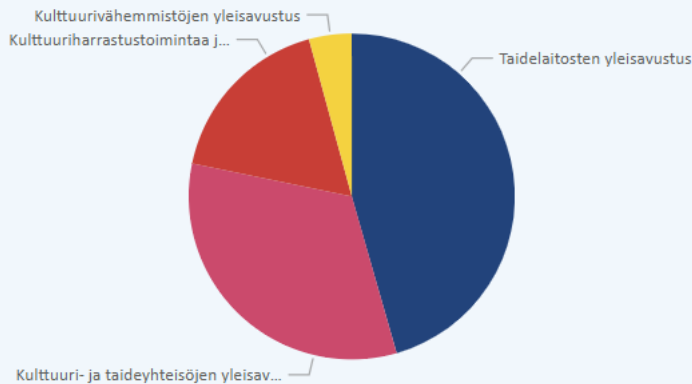
Kulttuurin yleisavustukset

Avustettu toiminta vuonna 2023

Yleisömäärät yhteensä avustuskokonaisuuden mukaan

Aktiiviharrastajien määrä avustuskokonaisuuden mukaan

Yleisötilaisuuksien lukumäärä

15 478

Yleisömäärät yhteensä

1 345 248

Kokoaikainen
henkilöstö

615

Osa-aikainen
henkilöstö

1 959

Palkkioita saaneet

3 102

Vapaaehtoiset

3 562

Vapaaehtoisvoimin
toimivat hakijat

28,8 %

Säännöllisen toiminnan
tilaisuuksien lukumäärä

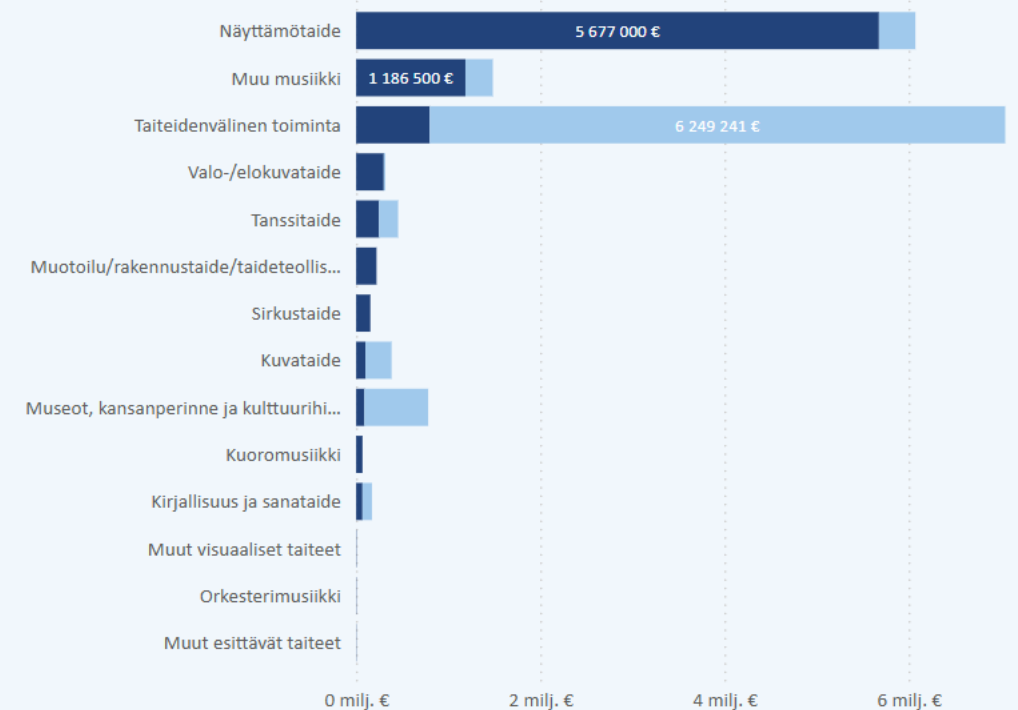
19 138

Aktiiviharrastajien määrä

117 488

Tampereen kaupungin yleisavustukset kulttuurille 2023 taidelajin mukaan

● Raha-avustus 2023 ● Tila-avustus 2023

Huom! Tampere-talon avustus mukana taiteidenvälisessä toiminnassa

Liikunnan avustukset

Avustamisen tavoitteena on:

- edistää lasten- ja nuorten liikuntatoiminnan ja urheilun harrastamista sekä varmistaa avustettavien yhteisöjen toiminta Tampereella.
- mahdollistaa terveyttä, kokonaisvaltaista hyvinvointia ja toimintakykyä edistävää, liikuntaharrastustoimintaa sekä varmistaa erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikuntatoiminnan järjestäminen.
- on tukea projekteja, jotka tuottavat uutta harrastus- ja nuorisotoimintaa sekä tukevat lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä matalla kynnyksellä.
- tukea aikuisten ja vähintään 15 vuotta täyttäneiden nuorten kansainvälistä liikuntatoimintaa, poikkeavia harjoittelu- ja kilpailuolosuhteita sekä tamperelaista huippu-urheilutoimintaa

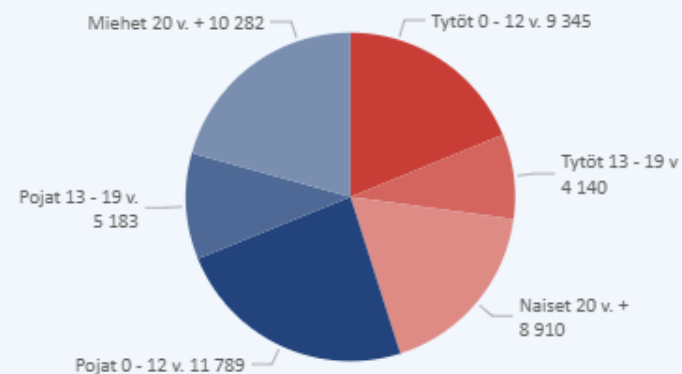
Kuva: Laura Happo / Tampereen kaupunki

Liikunnan yleisavustukset

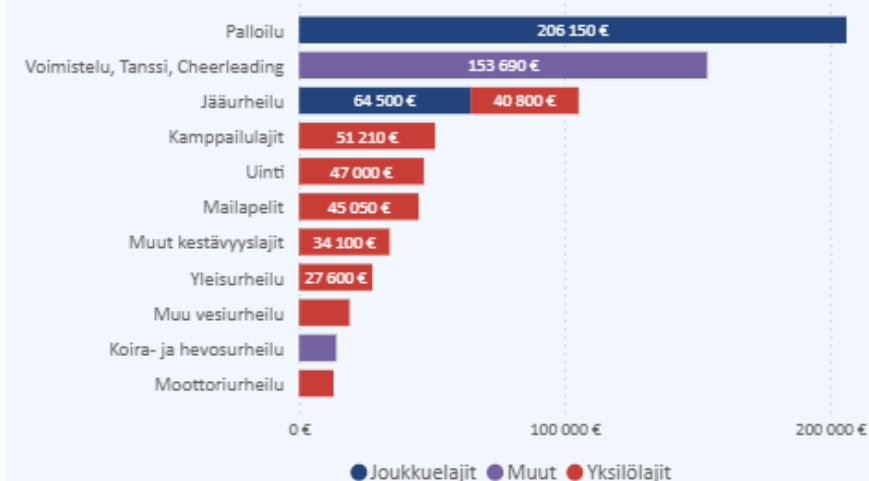
Avustettu toiminta vuonna 2023

Huom! tiedoissa ei mukana soveltavan liikunnan yleisavustuksia

Aktiiviharrastajien ikä- ja sukupuolijakauma 2023

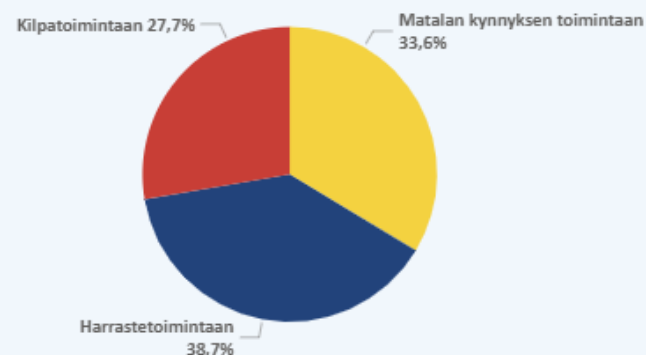
Yleisavustusten kohdentuminen lajiperheen ja lajin mukaan 2023

Alle 20-vuotiaiden liikkujien yksityisten tilojen käytöstä syntyvät kustannukset edellisenä tilinpäätösvuotena (euroa)

Liikunnan yleisavustusten kohdentuminen kilpa-, harraste- ja matalan kynnyksen toimintana 2023

Kokoaikainen henkilöstö

298

Osa-aikainen henkilöstö

1 125

Palkkioita saaneet

2 285

Vapaaehtoiset

9 892

Vapaaehtoisvoimin toimivat hakijat

40,4 %

Säännöllisen toiminnan tilaisuuksien lukumäärä

145 844

Aktiiviharrastajien määrä

49 649

Nuorison avustukset

Avustamisen tavoitteena on tukea lasten ja nuorten vapaa-aikana tapahtuvaa toimintaa.

Avustuksella tuetaan:

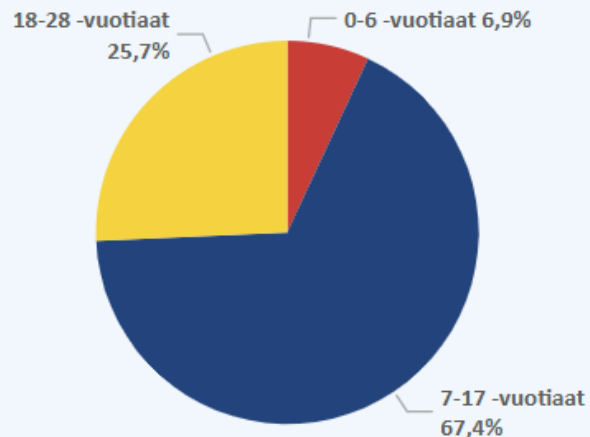
- lasten ja nuorten kasvua ja itsenäistymistä, sosiaalista vahvistamista ja aktiivista kansalaisuutta
- lasten ja nuorten itsensä järjestämää toimintaa että aikuisten järjestämää, lapsille ja nuorille suunnattua harrastustoimintaa sekä nuorisotyötä

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

Nuorison yleisavustukset ja Masseista mahiksia – toimintarahat

Avustettu toiminta vuonna 2023

Nuorisoyhdistysten avustettuun toimintaan vuoden aikana osallistuneet ikäluokittain (2023)

Yleisötilaisuuksien lukumäärä

378

Yleisömäärät yhteensä

10 091

Säännöllisen toiminnan tilaisuuksien lukumäärä

7 790

Aktiiviharrastajien määrä

7 667

Kokoaikainen henkilöstö

78

Osa-aikainen henkilöstö

375

Palkkioita saaneet

43

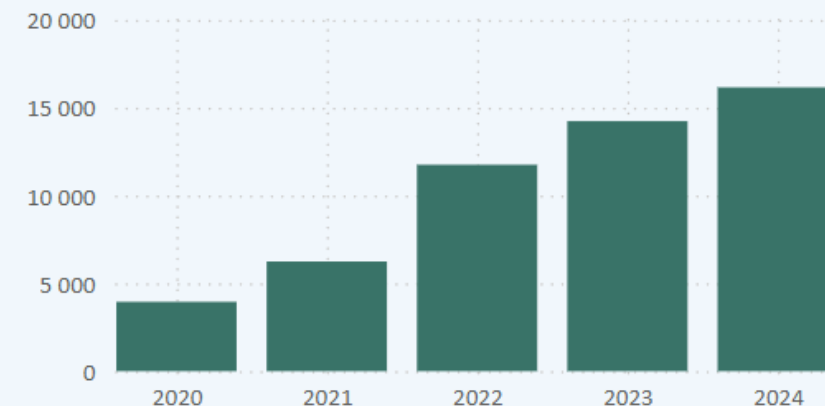
Vapaaehtoiset

4 356

Vapaaehtoisvoimin toimivat hakijat

35,0 %

Masseista mahiksia -toimintarahen vaikuttavuus: toimintaan osallistuneiden lasten ja nuorten lukumäärä 2020-2024

Hyvinvoinnin edistämisen avustukset

Avustamisen tavoitteena on:

- tamperelaisten hyvinvoinnin ja päihteettömyyden edistäminen sekä tukeminen.
- perheiden tuki, tukea lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta, kiintymyssuhdetta sekä vahvistaa perheen omia voimavaroja.
- ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen, yhteisöllisen toiminnan ja vertaistuen mahdollistaminen.
- asuinympäristön yhteisöllisyyden ja paikallisidentiteetin vahvistaminen.

Merkittävän hyvinvointia edistävien toimijoiden osalta lähtökohtana on neuvotteleva avustaminen sekä avustettavien yhteisöjen toiminnan varmistaminen (ei avoimessa haussa).

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

TAMPERE.
FINLAND

Yleisötilaisuuksien lukumäärä	986
Yleisömäärät yhteensä	45 819

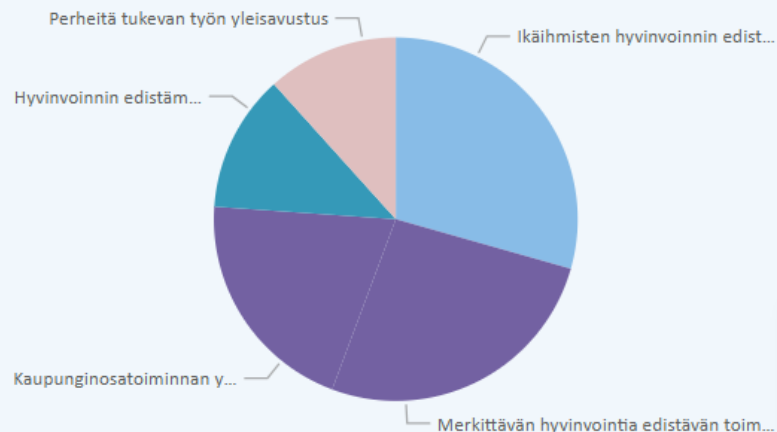
229

586

427

4 378

40,5 %

Perheitä tukevan työn yleisavu...

Age Group	Count
18-24	26 264
25-34	77 436
35-44	
45-54	

Yksityisteiden, eläinsuojelutyön ja ympäristönsuojelutyön avustukset

Avustamisen tavoitteena on:

- varmistaa teiden kunnossapito myös haja-asutusalueilla
- tukea eläinten sijoittamista tilapäisesti tai pysyvästi uuteen kotiin
- vahvistaa kuntalaisten ja yhteisöjen osallisuutta ympäristönsuojeluun

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

Elinvoiman ja kilpailukyvyn avustukset*

Elinvoiman avustukset

- Edistetään Tampereen alueen elinvoimaisuutta sekä työllistymisedellytyksiä, osallisuutta ja työmarkkinoiden kohtaantoa

Kilpailukyvyn avustukset

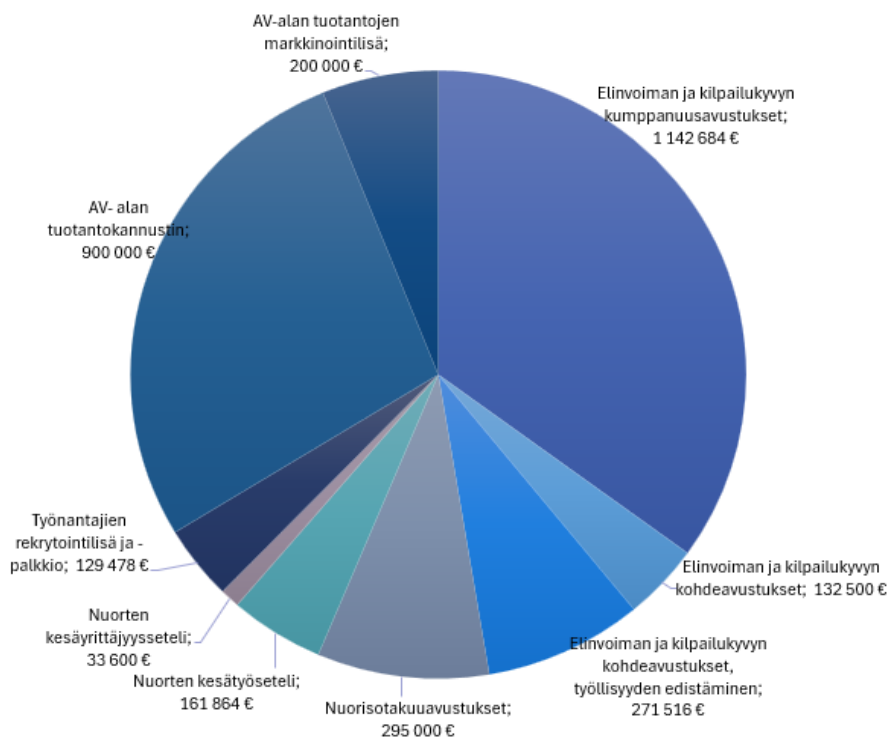
- Edistetään Tampereen alueen kilpailukykyä ja edunvalvontaa sekä kaupungin kansallista ja kansainvälistä tunnettuutta ja vetovoimaisuutta

* 1.1.2025 alkaen elinvoiman ja kilpailukyvyn avustuskokonaisuus on jaettu uuden organisaatorakenteen mukaisesti elinvoiman avustuskokonaisuuteen, joka sijoittuu elinvoiman palvelualueen työllisyys- ja kasvupalvelut palveluryhmään sekä kilpailukyvyn avustuskokonaisuuteen, joka sijoittuu konsernihallinnon kilpailukyky ja innovaatiot ryhmään.

Kuva: Laura Vanzo / Visit Tampere

Elinvoiman ja kilpailukyvyn avustukset

Myönnetyt avustukset vuonna 2024

Avustukset yhteensä

3 317 642 €

Muutos 2023-2024

24,1 %

Myönnetty raha-avustuksina

3 266 642 €

Myönnetty tila-avustuksina

51 000 €

Hakemuksia yhteensä

868

Myönnetty avustukset (hyväksytyt hakemukset)

737

Myönteisten päätösten osuus

84,9 %

Elinvoiman avustukset ja apurahat

- Kumppanuusavustukset
- Nuorisotakuuavustukset
- Kohdeavustukset työllistymisen edistämiseen
- Kohdeavustukset kotoutumisen edistämiseen
- Muut elinvoiman kohdeavustukset
- Työntantajien rekrytointilisä ja -palkkio
- Nuorten kesätyöseteli
- Nuorten kesäyrittäjyysseteli

Kilpailukyvyn avustukset ja tuet

- Yleisavustukset *)
- Kohdeavustukset
- AV-alan tuotantokannustin
- AV-alan markkinointilisä

*) Vuoden 2024 haussa sisältyneet kumppanuusavustuksiin

Miten muuten kaupunki tukee ja tekee yhteistyötä yhdistysten kanssa

Tilat, verkostot, viestintä, palkitseminen, yhteistyö, neuvonta

Tilat

Tarjoamalla yleishyödylliseen toimintaan tiloja:

- **Käyttövuoroja** tarjotaan maksutta tai edullisesti mm. kulttuuri- ja nuorisokeskuksista, kirjastoista, hyvinvointikeskuksista, kouluilta ja päiväkodeilta, liikuntahalleista ja urheilukentiltä sekä leiri- ja kurssikeskuksista. Käyttövuoroja voi hakea joko yksittäiseen tapahtumaan tai vakiokäyttöön varaamalla esimerkiksi vakiovuoron pesäpallokentältä koko kesän ajaksi. Liikuntaseuroille kaupungin epäsuora tuki olosuhteisiin muodostaa taloudelliselta arvoltaan suurimman tuen, koska käyttövuorojen maksut kattavat vain pienen osan liikunnan olosuhteiden todellisista kuluista. Käyttövuoroissa noudatetaan yhteisiä varaus- ja käyttöehtoja. Kaupungilla on käytössä Varaamo-järjestelmä tilojen varaamiseen. Kaikkia tiloja ei kuitenkaan vielä pysty varaamaan järjestelmän kautta ja esim. koulujen ja päiväkotien tiloja lisäilläään sinne parhaillaan.
- Kaupungin tiloissa vuokralaisina toimiville yhteisöille tarjotaan tiloja vastikkeetta tai edullisesti käyttöön myöntämällä **tila-avustuksia** (koskee erityisesti kulttuurin tiloja). Tila-avustuksia myönnettiin vuonna 2024 yli 9 milj. eurolla.
- **Kulttuurin välitila** -mallissa tarjotaan väliaikaisesti tyhjillään olevia kaupungin tiloja maksutta kulttuuri- ja taidetoimijoiden käyttöön avoimen haun kautta.

Lisäksi kaupunki myöntää tapahtumille **lupia** omistamiensa tai hallinnoimiensa maa-alueiden käyttöön ja edistää tapahtuma-alueiden kehittämistä ja kaupunkitilan helppoa käyttöä kaikille toimijoille.

Huom! Aiemmin Tampereen kaupungilla olleet Lähitorit siirtyivät sotepe-uudistuksessa Pirkanmaan hyvinvointialueelle. Hyvinvointialue tarkastelee vuosina 2024 – 2025 lähitorien palveluverkkoa sekä kilpailuttaa ostopalvelulähitorien tuottajat. Lähitorien määrä Tampereella vähenee ja nykyiset paikat saattavat muuttua.

Verkostot

Koordinoimalla järjestö-kaupunkiyhteistyöverkostoja:

- **Järjestöedustamo** on Tampereen kaupungin ja tamperelaisten järjestöjen edustajista koostuva yhteistyöelin, jonka päätehtävänä on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja arjessa pärjäämistä. Järjestöedustamoon valitaan jäsenet järjestökategorioittain.
- **Seuraparlamentti** toimii kaupungin ja urheiluseurojen välisenä asiantuntijaelimenä ja sen kautta päätöksentekijät ja valmistelijat saavat tietoonsa seurakentän näkökulmia muun muassa urheiluseuratoiminnan tukemisesta, liikuntaolosuhteiden kehittämistarpeista, liikunnan edistämisestä ja urheilutapahtumista. Seuraparlamenttiin valitaan edustajat eri kokoisista seuroista.
- **Tampereen kulttuurikahvit** on vapaamuotoinen verkosto, joka on suunnattu Tampereen kaupungilta kulttuurin yleisavustusta saaville yhteisöille. Taiteen edistämiskeskuksen Tampereen toimipiste on myös mukana verkoston toiminnassa.
- **Aluetoimijaverkostoissa** kaupunki ja alueelliset toimijat kohtaavat toisensa ja virittävät yhteistyötä alueen ja sen asukkaiden hyväksi. Verkostot ovat avoimia yhdistyksille, yhteisöille, yrityksille sekä kaupungin ja hyvinvointialueen työntekijöille.
- **Perhekeskus** (Tampereella viisi) on palvelujen kokonaisuus, joka sisältää lapsille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä edistävät, kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen ja hoidon palvelut. Se on lasten ja perheiden matalan kynnyksen palveluiden verkosto, joka muodostuu muun muassa sosiaali- ja terveyspalveluiden, sivistyspalveluiden, järjestöjen ja uskonnollisten yhteisöjen toimijoista.

Lisäksi yhdistysten kanssa tehdään yhteistyötä mm. vanhus-, vammais- ja maahanmuuttajaneuvoston, romanityöryhmän ja eläkeläisvaltuuston kautta.

Viestintä, näkyvyys ja palkitseminen

Tarjoamalla viestinnällisiä alustoja yhdistysten oman toiminnan markkinointiin, kuten Tampereen tapahtumakalenteri ja Pirkanmaan kulttuuripankki.

Tuottamalla tapahtumia, kuten Puistofiesta ja Tampereen päivä, joissa järjestöt voivat esitellä toimintaansa.

Viestimällä yhdistysten toiminnasta

- Esimerkiksi avustusten käytöstä kertova Tekevät yhteisöt -viestintä, harrastamiseen kannustava Tuu mukaan -kampanja, tamperelaisten liikuntaseurojen lista kaupungin verkkosivuilla

Palkitsemalla ansioituneita toimijoita

- Esimerkiksi Vuoden vapaaehtoinen, Vuoden aikuinen, Hyvä haltija, Lampun henki, menestyneet urheilijat, ansioituneet kirjailijat

Kuva: Mikko Vares / Visit Tampere

Neuvonta ja tuki

Tarjoamalla neuvontaa ja tukea tilaisuuksien ja tapahtumien järjestämiseen ja omaehtoisen toiminnan toteuttamiseen

- vinkkaamalla yhdistyksille suunnatuista koulutuksista ja muista ajankohtaisista asioista järjestöille suunnatussa uutiskirjeessä
- tarjoamalla nuorisiohjaajan tukea nuorten toiminnan järjestämiseen
- tuottamalla monikanavaisesti tietoa tapahtumien järjestämisestä ja kaupunkitilan käytön mahdollisuuksista ja tekemällä siitä helposti saavutettavaa (esim. tapahtumajärjestäjille suunnattu verkkosivusto, uutiskirje, tilaisuudet)

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

Tapahtumayhteistyö ja ostopalvelut

Tuottamalla tapahtumia yhdessä

- Monia tapahtumia tehdään yhteistyössä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Liikunta- ja urheilutapahtumien olosuhteiden rakentamiseen tarjotaan apua liikuntapalveluista.
- Suurtapahtumayhteistyötä tehdään harkinnanvaraisesti kaupunkiin haettavien kansainvälisten ja kansallisten suur tapahtumien ja kongressien, tai muilla tavoin merkittävien, pääasiassa kertaluontoisten tapahtumien kanssa. Yhteistyötahoina voivat toimia myös järjestöt.

Ostamalla yhdistyksiltä palveluja

- Esimerkkejä: Lupa harrastaa -toiminta, Nuorten treenit, Taidekaari, vaikeasti kaupungin tavoitettavissa olevien asukasryhmien osallistaminen järjestöjen avulla

Kansalaistoiminnan toimintamahdollisuudet Tampereella

*Miten kolmannella ja neljännellä sektorilla menee? Onko tamperelaisten yhdistysten valtionavustuksiin tai Pirkanmaan hyvinvointialueelta saamiin avustuksiin tullut muutoksia?
Millaista muuta tukea kuin avustuksia toivotaan kaupungilta?*

Yhdistysten tulorakenteet

Yhdistysten kulu- ja tulorakenteet vaihtelevat hyvin paljon riippuen toteutettavasta toiminnasta: edellyttääkö toiminta esimerkiksi ammattilaisten työtä tai yksityisten tilojen käyttöä tai onko toiminnassa mahdollista kerätä osallistumismaksuja, tehdä myyntiä tai saada avustuksia tai lahjoituksia. Alla muutamia esimerkkejä erilaisten yhdistysten tulorakenteista.

Kulttuuri- ja taideyhdistykset

- Harrastusyhdistykset: lipputulot, jäsenmaksut, kahvio ym. myynnit
- Teatterit: lipputulot, avustukset (VOS, Taiken toiminta-avustus, hankeavustukset)

Liikuntaseurat

- valtaosa jäsen- ja kausimaksuja
- turnausten ja tapahtumien osallistumismaksut ja myynnit (jos oma tila, siitä vuokratulot)
- avustukset (esim. OKM: avustus seuratoiminnan kehittämiseen, säätiöiden, lajiliittojen tai liikunnan aluejärjestöjen avustukset) ja sponsorit

Kaupunginosayhdistykset

- valtaosa jäsenmaksuja
- myynnit (esim. kaupunginosalehden mainospaikat, asukastalon vuokrat, kahvio) sekä osallistumismaksut (esim. kerhoista)

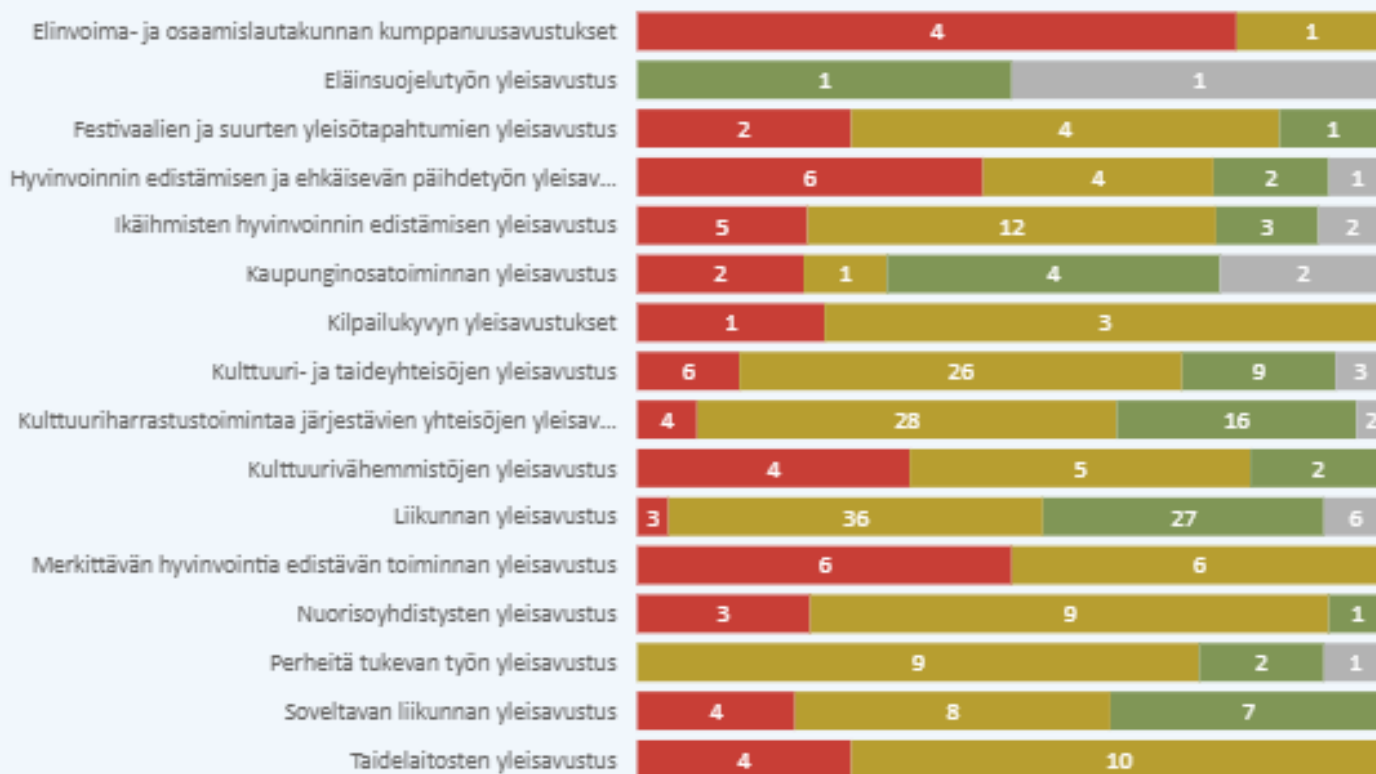
Sote-järjestöt

- STEA-avusteinen toiminta: STEA-avustus kattaa kaikki avustetun toiminnan kulut (pl. varakkaat järjestöt, joilta edellytetään 10 %:n omarahoitusosuutta), lisäksi kaupungilta ja/tai Pirhalta täydentävää avustusta
- palveluiden myynnit (Pirhalle, Kelalle ym.); lisäksi varakkailla yhdistyksillä sijoituksista ja omaisuudesta saatavat tulot (osingot, vuokrat, myynnit)
- jäsenmaksut, osallistumismaksut, lahjoitukset (Huom! joillain yhdistyksillä hyvin vähän jäsen- tai osallistumismaksuja)
- muut avustukset (esim. palkkatuki, AVI, ESR, säätiöt)

Avustuksen merkitys toiminnan toteuttamiselle

Mikä avustuksen merkitys oli toiminnan toteutumiselle vuonna 2023?

● Mitään toimintaa ei olisi toteutunut il... ● Toiminta olisi ollut merkittävä... ● Vastaava toiminta olisi voit... ● Toiminta olisi voitu tot...

Yleisavustusta vuodelle 2025 hakeneista valtaosa kertoi Tampereen kaupungin avustuksella olleen suuri merkitys toiminnan toteutumiselle:

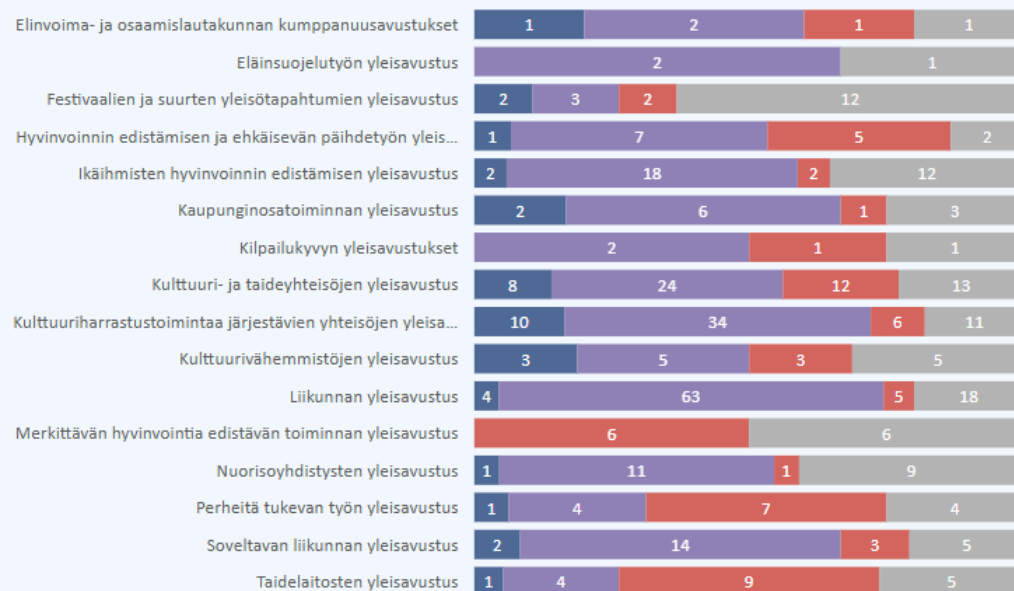
- 18,1% mitään toimintaa ei olisi toteutunut ilman avustusta ja
- 52,3% toiminta olisi ollut merkittävästi suppeampaa ilman avustusta
- 24% vastaava toiminta voitu toteuttaa, mutta ei niin laadukkaasti ilman avustusta
- 5,4% toiminta olisi voitu toteuttaa suunnitellusti

Useissa yleisavustuskokonaisuuksissa avustukset ovat kuitenkin hyvin pieniä suhteessa avustettavan toiminnan kuluihin. Niinpä avustuksen merkitystä voi selittää joko avustuksen suuruus tai yhdistyksen taloudellinen tilanne.

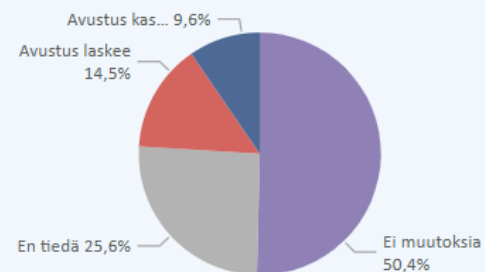
Avustusmuutokset vuodelle 2025

Onko yhteisönne säännöllisesti hakemiin avustuksiin tulossa muutoksia vuodelle 2025?

1. Avustus kasvaa 2. Ei muutoksia 3. Avustus laskee 4. Ei tietoa

Onko yhteisönne säännöllisesti hakemiin avustuksiin tulossa muutoksia vuodelle 2025?

Merkittävimmät muut rahoitukset Tampereen kaupungin avustamalle toiminnalle ovat STEA:n, OKM:n ja Taiken yleis- ja toiminta-avustukset sekä valtionosuudet. Näissä avustuksissa tapahtui muutoksia seuraavasti vuonna 2025 edelliseen vuoteen verrattuna:

- STEA: -4,5 %
- OKM, valtionosuudet yhteensä: -2,4 %
 - Taiteen perusopetus: +2,9 %
 - Esittävä taide: -4,8 %
 - Museot: -2,7 %
- OKM ja Taike, yleis- ja toiminta-avustukset: +0,3 %

Erilaisten hanke- ja kehittämisavustusten merkitys yhteisöjen toiminnalle on kuitenkin merkittävä, joten myös muutokset kohdeavustuksissa vaikuttavat yhdistysten toimintaedellytyksiin. Esimerkiksi STEA myönsi Tampereelle vuonna 2025 hankeavustuksia 80,9 % vähemmän kuin edellisenä vuotena.

Sotepe-uudistuksen vaikutukset tamperelaisten yhdistysten toimintaedellytyksiin

Tampereen kaupunki asetti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen valmistelussa Pirkanmaan avustusmallin tavoitteiksi (kh 13.6.2022):

- ✓ Työnjako hyvinvointialueen ja kuntien kesken on selkeä
 - Hakijat tietävät mistä hakea avustusta
 - Avustusvalmistelu ei kuormita kohtuuttomasti (esim. siten, että joudutaan paljon tekemään yhteistyötä hyvinvointialueen ja kuntien kesken)
 - Pieniä avustuksia ei pilkota
 - Mahdollisimman vähän tilanteita, joissa samaan toimintaan myönnetään avustuksia sekä hyvinvointialueelta että kunnista
- ✓ Järjestöjen toimintaedellytykset eivät heikkene
- ✓ Malli mahdollistaa avustustoiminnan vaikuttavuuden parantamisen
- ✓ Avustusmalli mukailee ajan mittaan valtakunnallista mallia
- ✓ Yksittäisten järjestöjen avustuksia arvioitaessa huomioidaan myös muut tuet, kuten tila-avustukset
- ✓ Pirkanmaan avustusmalli sisältää yhteistyön kuntien ja hyvinvointialueen kesken (yhteistyösopimukset)

Vuonna 2025 Pirkanmaan hyvinvointialueen avustusbudjetti on 1 750 000 euroa. Lisäksi avopalveluista kohdennettiin avustuksiin yhteensä 892 000 euroa. Avopalvelujen määräraha koostui pääasiassa ostopalveluihin kohdennetusta määrärahasta, jota oli aiemmin käytetty sosiaalisen kuntoutuksen nimellä ostopalveluna järjestettyyn toimintaan. Toiminnan päättyessä, se haluttiin kohdentaa järjestöjen avoimeen yhteisölliseen toimintaan.

Pirkanmaan hyvinvointialue avustaa siten 2 642 000 eurolla vuonna 2025, kun vuonna 2022 Tampereen kaupunki avusti vastaavaa toimintaa 1 487 000 eurolla. Budjetti on siis kasvanut, mutta Tampereella toimintaa järjestävien yksittäisten yhteisöjen näkökulmasta avustuksen taso on monella heikentynyt. Tätä selittää se, että hyvinvointialueen avustamien kohteiden määrä (135 kpl) on yli tuplasti sen mitä Tampereen kaupunki vuonna 2022 avusti.

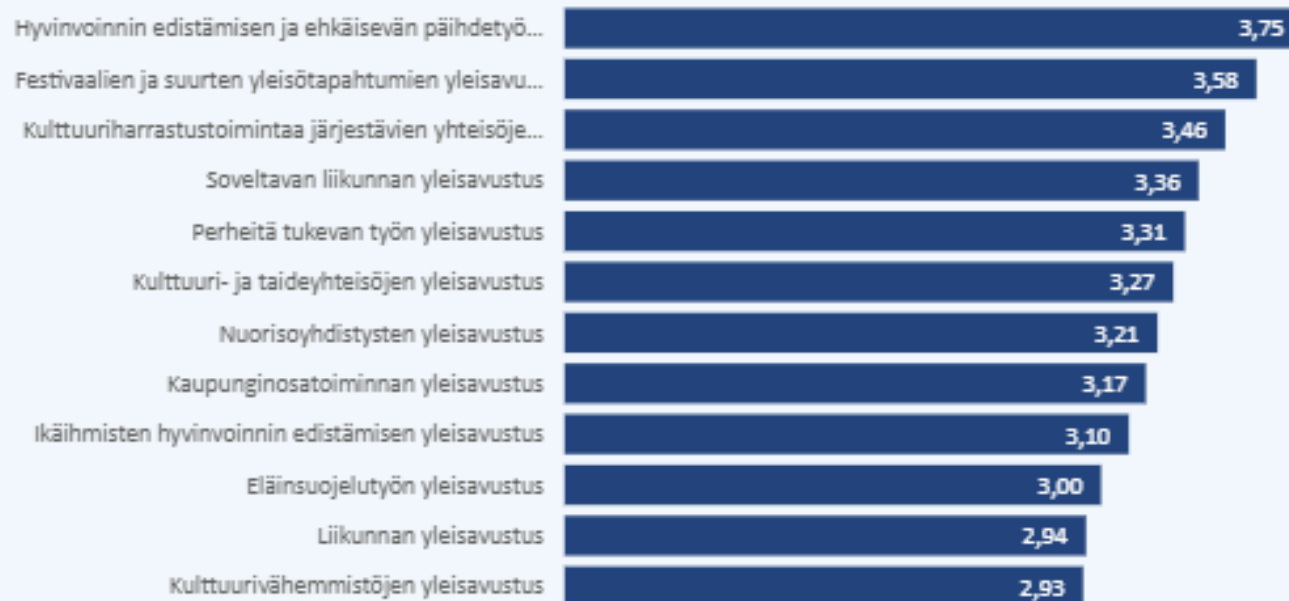
Tampereen kaupungilta vuonna 2022 yleisavustusta saaneista yhteisöistä 56 katsottiin sotepe-uudistuksen yhteydessä toimintansa puolesta kuuluvan Pirkanmaan hyvinvointialueen avustustoiminnan piiriin. Vuonna 2025 nämä yhteisöt saivat hyvinvointialueelta yleis- ja kumppanusavustuksia yhteensä 1 673 775 eurolla. Kuitenkin, jos avopalveluiden avustamia kohteita ei huomioida, saivat nämä yhteisöt yhteensä 916 775 euroa eli 38 % vähemmän kuin aiemmin Tampereen kaupungilta. Keskimääräisesti avustukset ovat siis merkittävästi heikentyneet. Yhdistyksittäin muutokset kuitenkin vaihtelivat voimakkaasti: 36 yhdistyksen avustus laski ja 16 kasvoi. Lisäksi joihinkin toimintoihin myönnettiin avustusta sekä hyvinvointialueelta että kaupungilta (7 kpl).

Pirkanmaan avustusmallin tavoitetta ei siis järjestöjen toimintaedellytysten osalta saavutettu. Myös työnjako hyvinvointialueen ja kuntien kesken vaatii vielä selkeyttämistä.

Toimintaedellytyksiin vaikuttavia asioita

Vapaaehtoisten saatavuus ja tuki kaupungilta

Kuinka helppoa vapaaehtoisten saaminen oli? (1 = erittäin vaikeaa... 5 = erittäin helppoa)

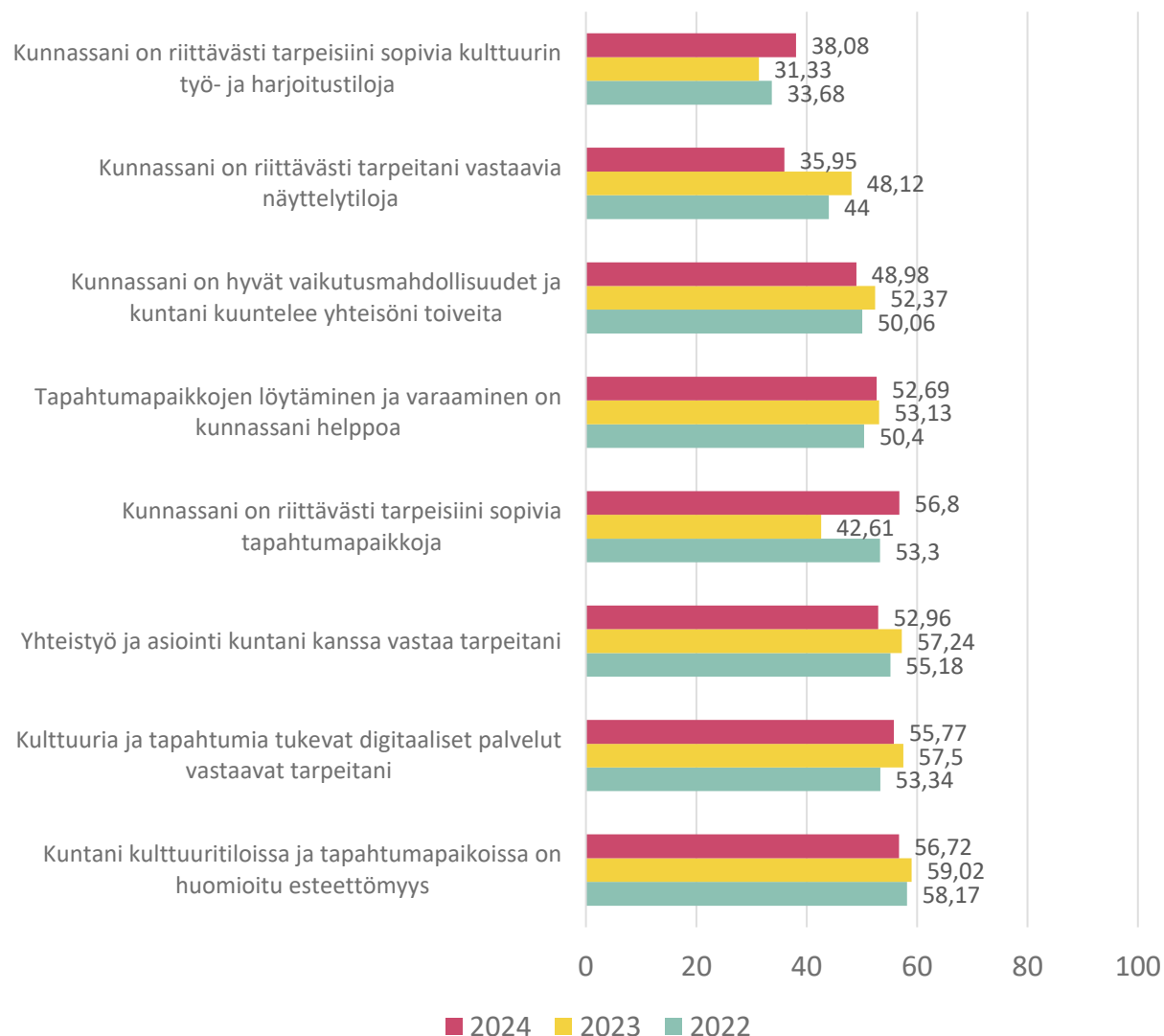

Vapaaehtoisten saatavuudella on suuri merkitys yhdistyksille. Yleisavustuksilla tuetussa toiminnassa toimi vuonna 2023 yhteensä 25 589 vapaaehtoista. Näistä lähes 10 000 toimi liikuntaseuroissa. Kokonaan vapaaehtoisvoimin toimivia yhdistyksiä oli kolmasosa.

Millaista muuta tukea kuin avustusta tarvitaan kaupungilta (yleisavustushakijat 2025)

- Tiloja 47 %
- Yhteistyötä 51 %
- Viestintätukea 34 %
- Koulutusta 28 %
- Apua rahoitusten hakemiseen 28 %

Kunta toimintaympäristönä asteikolla erittäin huono (0)–
erittäin hyvä (100), Tampere

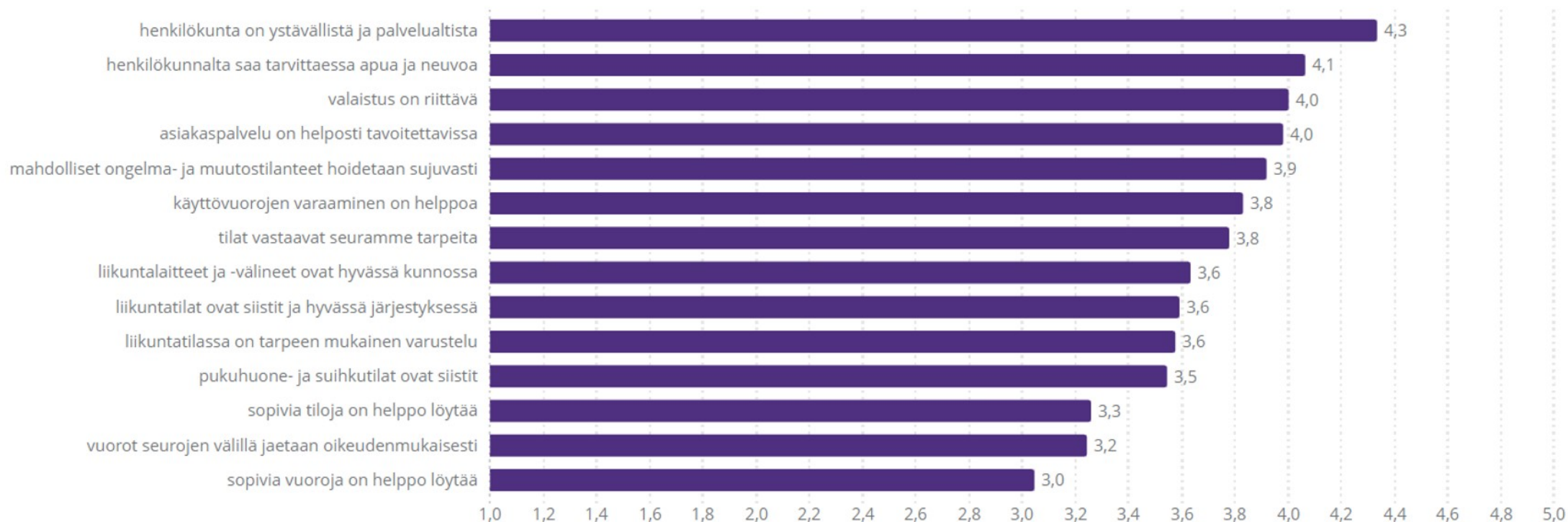

Tapahtuma- ja kulttuurialan toimijoiden tyytyväisyys kuntaan toimintaympäristönä

- Pirkanmaan tapahtuma- ja kulttuuribarometrikyselyllä selvitetään tapahtuma- ja kulttuurialan toimijoiden tilannetta ja tyytyväisyyttä kuntiin toimintaympäristönä. Kysely on toteutettu vuosina 2022–2024 Pirkanmaan laajuisena. Vastanneista tapahtuma- ja kulttuurialan toimijoista valtaosa toimii kuitenkin Tampereella (v.2022 49 %, v. 2023 70 % ja v. 2024 85 %).
- Huonoimmat arvosanat kyselyssä annettiin kulttuurin työ- ja harjoitustilojen saatavuudelle ja vastaavasti parhaimmat kunnan kulttuuritilojen ja tapahtumapaikkojen esteettömyydelle.

Liikuntaseurojen tyytyväisyys kuntaan toimintaympäristönä

Liikuntaseurojen tyytyväisyyttä Tampereen kaupungin liikuntatiloihin, liikuntatilojen vastaavuutta seurojen tarpeisiin sekä muita kehittämisen kohteita selvitettiin seuroja haastatteleamalla vuonna 2023 (Lehtinen ym., 2023, N=49). Tutkimuksen perusteella keskeisimmät kehittämiskohteet ovat sopivien tilojen ja vuorojen tarjoaminen sekä niiden jakaminen oikeudenmukaisesti.

Omaehtoisen toiminnan tuen tarpeet

Erityisesti pienimuotoisen kansalaistoiminnan tuen kehittämistarpeita on selvitetty viime vuosina useilla kyselyillä, haastatteluilla ja työpajoilla. (Moisala 2024, Salomäenpää 2023, Yhteisöllisen toiminnan tuki Tampereella –kysely 2023)

Keskeisiksi kehittämistarpeiksi on tunnistettu:

- Vuorovaikutuksen, viestinnän ja neuvonnan kehittäminen esim. tarjoamalla neuvontaa ja koulutuksia sekä Järjestä ja varaa -tyyppistä konseptoitua tukea, nostamalla yhteisöjen toimintaa esiin kaupungin viestintäkanavissa ja tarjoamalla alustoja ihmisten tavoittamiseen (kuten Tamperelaisten illat)
- Yhteisölliseen toimintaan sopivien tilojen tarjoaminen ja niiden varaamisen helpottaminen sekä ”olohuonemaisten” julkisten tilojen lisääminen eri puolille Tamperetta
- Ottamalla asukkaita mukaan palveluiden kehittämiseen ja tekemällä yhteistyötä yhdistysten ja yhteisöjen kanssa

Kuva: Laura Hoppo / Tampereen kaupunki

Tampere – Capital of DIY 2034

Osana Venla Moisalan kulttuurituottajan ylemmän AMK –tutkinnon opinnäytetyötä hahmoteltiin työpajoissa keväällä 2024 visio omaehtoisen toiminnan tulevaisuudesta Tampereella.

- ✓ Tampere on vuonna 2034 yhteisöllinen, kestävä ja kulttuurisesti rikas kaupunki
- ✓ Kaupunki tukee asukkaita monin eri tavoin, tarjoten tiloja, rahoitusta ja viestintäkanavia, jotka mahdollistavat aktiivisen ja osallistuvan yhteisön.
- ✓ Kulttuurituottajat ja muu kaupungin henkilöstö sekä erilaiset teknologiset ratkaisut helpottavat arkea ja edistävät yhteisöllisyyttä ja omaehtoisen toiminnan järjestämistä
 - ✓ Kaupunki on turvallinen ja saavutettava paikka kaikille
 - ✓ Tampereella on kiva asua eikä sieltä halua lähteä pois

KIITOS!

Lähteet ja liitteet

- Autonominen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta kaikille : Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEn strategia 2022–2026 [Autonominen ja elinvoimainen kansalaisyhteiskunta kaikille : Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEn strategia 2022–2026](#)
- Avustustoiminnan yleiset periaatteet. Pirkanmaan hyvinvointialue. Hyväksytty 26.8.2024. [avustustoiminnan yleisperiaatteet](#)
- Civic Space Scan of Finland. OECD 2021 [Civic Space Scan of Finland | OECD](#)
- Demokratiaohjelma 2024-2027: [Kansallinen ohjelma demokratian ja osallistumisen edistämiseksi – Valtioneuvosto](#); Periaatepäätös 23.1.2025
- [Ensimmäiset leikkaukset voimaan ensi vuonna: Isoimpien menettäjiä joukossa muun muassa vammaisjärjestöjä | HS.fi](#)
- Harju, Aaro 2020. Aaro Harju. Mitä hyötyä on kansalaisyhteiskunnasta? [Mitä hyötyä on kansalaisyhteiskunnasta? – Kansalaisyhteiskunta](#)
- Harju, Aaro 2020: Suomalainen kansalaisyhteiskunta [Suomalainen kansalaisyhteiskunta – Kansalaisyhteiskunta](#)
- Heinonen, Hanna 2024. Blogiteksti: Kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen vähenevien valtionavustusten aikakaudella – mahdoton yhtälö vai haaste, johon yritämme vastata? Luettu 3.10.2024 [Kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten turvaaminen vähenevien valtionavustusten aikakaudella – mahdoton yhtälö vai haaste, johon yritämme vastata? – STEA](#)
- Hoffrén, Jukka. 2023. Vapaaehtoistoiminnan merkitys hyvinvoinnille Suomessa. Kansalaisareena ry. [Vapaaehtoistyön-arvo- Suomessa laskelma 2023 Jukka-Hoffren.pdf](#)

- Kansalaisjärjestöstrategia 2023-2027. Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten kehittämisestä. Oikeusministeriö 2024
- Kirkkopalvelut ry ja Kansalaisareena 2025. Vapaaehtoisten kysely 2024. <https://kansalaisareena.fi/kysely-vapaaehtoistyon-merkittava-vayla-tyollistymiseen/>
- Lehtonen, Mikko. 2025. Kansalaisjärjestöstrategia. Keskustelu kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksistä. Kuntatapaamiseen 30.1.2025 laaditut diat.
- Lämsä, Jari, Mäenpää, Pasi, Holopainen, Akseli. 2024. Kunnat urheilun tukena. Selvitys keskisuurten ja suurten kuntien toimintatavoista ja tukimuodoista organisoidulle urheilulle. https://kihuenergia.kihu.fi/tuotostiedostot/julkinen/2024_lms_kunnaturhe_sel56_46215.pdf
- Moisala, Venla 2024. Tampere – Capital of DIY 2034. Kulttuurituotannon rooli kaupungin yhteisöllistä ja omaehtoista toimintaa tukevissa palveluissa. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma, 2023. Tampereen kaupunki. [Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma FIN taitettu.pdf](#)
- Peltosalmi, Juha, Eronen, Anne, Londén, Pia, Ruuskanen, Petri 2024. Järjestöbarometri 2024 JB-2024_01102024-1.pdf
- Pirkanmaan hyvinvointialueen avustusinfo 10.10.2024. [pirha-avustusinfo-26-10-2023](#)
- Practical Guide for Policymakers on Protecting and Promoting Civic Space, OECD 2024 [Practical Guide for Policymakers on Protecting and Promoting Civic Space | OECD](#)
- Ruuskanen, Petri, Jousilahti, Julia, Faehnle, Maija, Kuusikko, Kirsi, Kuittinen, Outi, Virtanen, Johanna, Strömberg, Lisbeth. 2020. Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa. [Kansalaisyhteiskunnan tila ja tulevaisuus 2020-luvun Suomessa – Valto](#)

- Ryynänen, Sanna. 2020. Kansalaisyhteiskunta tänään. [Kansalaisyhteiskunta tänään – Kansalaisyhteiskunta](#)
- Salomäenpää, Ilkka 2023. Yhteisöt ja kaupunki –raportti yhdistysten haastatteluista (N=16)
- Selvitys sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustustoiminnan edellytyksistä ja linjauksista. Selvityshenkilön raportti. STM 2025 [Selvitys sosiaali- ja terveysalan järjestöjen avustustoiminnan edellytyksistä ja linjauksista : Selvityshenkilön raportti](#)
- Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2023. Tampereen kaupungin tarkastuslautakunta [Tampereen Kaupungin tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2023](#)
- Tekemisen kaupunki. Tampereen strategia 2030. [Tampereen strategia 2030, Tekemisen kaupunki](#)
- Lehtinen, Emilia, Mujunen, Henriikka, Silfversten, Noora 2023. Urheiluseura haastattelut 2023. Innolink
- Vapaaehtoistoiminta Suomessa 2024. Suomalaiset luottavat järjestöihin vapaaehtoistoiminnan järjestäjinä. Taloustutkimus https://kansalaisareena.fi/wp-content/uploads/2024/05/Vapaaehtoistoiminta_Suomessa_Raportti_2024.pdf ; [Tuore Vapaaehtoistoiminta Suomessa -tutkimus julkaistu – Kansalaisareena](#)
- Verohallinto. Milloin yhdistys tai säätiö on yleishyödyllinen? [Yleishyödyllisyyden edellytykset - vero.fi](#) Luettu 2.1.2025
- World Giving Index 2023. Global trends in generosity. Charities Aid Foundation. [wgi_2024_report.pdf](#)

- [Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarinen neuvottelukunta – Valtiovarainministeriö](#)
 - Kokous 11.3.2024:
 - Liite 4: Kehysriihen linjaukset yleishyödyllisten yhteisöjen näkökulmasta.
 - Kokous 25.9.2024
 - Liite 3 Pilottiselvitys 2024 STEA
 - Liite 4 Selvitys opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämistä valtionavustuksista (kulttuuri, tiede)
 - Liite 5 Selvitys Museoviraston myöntämistä valtionavustuksista
 - Liite 6 Selvitys Taiteen edistämiskeskuksen myöntämistä valtionavustuksista
 - Liite 7 Valtionavustuksilla aikaansaatava toiminta liikunnan toimialalla
 - Liite 8 Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustustoiminta

OECD:n suositukset kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi

Practical Guide for Policymakers on Protecting and Promoting Civic Space, 2024

1. Edistetään kansalaisyhteiskunnan organisaatioille suotuisaa toimintaympäristöä, joka helpottaa niiden myönteistä panosta yhteiskuntaan.
2. Suojataan ja helpotetaan sananvapautta.
3. Suojellaan verkossa olevaa kansalaisyhteiskunnan tilaa muun muassa torjumalla verkossa esiintyvää vihapuhetta sekä mis- ja disinformaatiota.
4. Edistetään tiedonsaantia ja suojellaan riippumattomia tiedotusvälineitä.
5. Turvataan ja suojellaan vaarassa olevia ihmisoikeuksien puolustajia sekä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden jäseniä, aktivisteja ja tiedotusvälineiden työntekijöitä.
6. Suojellaan ja helpotetaan rauhanomaisen kokoontumisen vapautta ja oikeutta protestoida.
7. Kunnioitetaan yksityisyyttä ja varmistetaan henkilötietojen suoja.
8. Torjutaan syrjintää, syrjäytymistä ja marginalisointia, joka estää yhdenvertaista osallistumista.
9. Edistetään avointa, läpinäkyvää ja vastuullista hallintoa. Mahdollistetaan kansalaisten ja sidosryhmien osallistuminen julkiseen päätöksentekoon.
10. Suojellaan kansalaisyhteiskunnan tilaa sekä kotimaassa että kolmansissa maissa.

Valtionavustusten myöntäjien omia arvioita leikkausten vaikutuksista

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarisen neuvottelukunnan kokouksen 25.9.2024 materiaalien mukaan

STEAN AVUSTUSTEN TAVOITTEET JA PÄÄMÄÄRÄT

- vähentää eriarvoisuutta ja lisätä yhdenvertaisuutta sekä osallisuutta elämäntilanne ja tausta huomioiden
- vahvistaa ihmisten voimavaroja ja auttaa pitämään huolta itsestä, toisista ja ympäristöstä
- tunnistaa kohtaavan työn merkityksen järjestölähtöisessä työssä ja tukea sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaedellytyksiä

Mitä tuloksia STEA-avustuksilla on kolmen vuoden arviointijaksolla saavutettu?

- **Toiminta on vahvistanut ihmisten osallisuutta:** vaikutusmahdollisuudet ovat parantuneet, osallistumisen kynnys on madaltunut ja toimijuus vahvistunut.
- **Toiminta on lisännyt ihmisten itsenäisyyden tunnetta:** Järjestöjen toiminta on mahdollistanut itsenäistä asumista, tuettuun asumiseen palaamisen ja vähentänyt asumiseen liittyviä ongelmia.
- **Toiminta on edistänyt ihmisten mahdollisuutta saada palveluita ja tukea:** Järjestöjen toiminta on esimerkiksi ehkäissyt lastensuojelun kiireellisiä sijoituksia ja auttanut työelämäpoluilla eteenpäin. Avun hakemisen kynnys on madaltunut ja rohkeus hakea apua lisääntynyt. Taito käyttää yhteiskunnan eri palveluita on parantunut.
- **Toiminta on lisännyt kohderyhmien tai järjestöjen kuulluksi tulemista:** toimintaan osallistuneiden kuulluksi tulemisen tunne on vahvistunut ja järjestöjen asiantuntemus tunnistetaan eri sidosryhmien keskuudessa paremmin. Kokemusasiantuntijoiden rooli on vahvistunut.
- **Toiminta on lisännyt ihmisten sosiaalisia kontakteja ja vähentänyt yksinäisyyttä:** Sosiaaliset tukiverkostot ja perhesuhteet ovat vahvistuneet, samoin yhteenkuuluvuuden eli joukkoon kuulumisen tunne.
- **Toiminta on vahvistanut vuorovaikutustaitoja:** Lasten ja vanhempien välinen vuorovaikutus on parantunut. Kyky käsitellä ongelmia on parantunut, itsetuntemus on vahvistunut. Väkivaltainen käytös on vähentynyt.

- **Toiminta on vaikuttanut jaksamiseen tai mielialan kohenemiseen:** Jaksaminen ja voimavarat ovat vahvistuneet. Toiminta on lisännyt ihmisten toiveikkuutta ja tulevaisuususkoa. Toiminnasta on saatu iloa elämään. Toiminta on vahvistanut ihmisten toimintakykyä tai hyvinvointia.
- **Toiminta on muuttanut elintapoja terveellisemmiksi:** Päihteiden käyttö ja pelaaminen ovat vähentyneet. Kyky hoitaa omaa sairautta on parantunut. Liikkuminen on lisääntynyt. Itsehoidon tärkeys ymmärretään paremmin.
- **Toiminta on lisännyt ihmisten tietoja ja taitoja:** Järjestöjen toimintaan osallistuneet ovat saaneet neuvoja ja tietoja arjessa pärjäämiseen. Tieto tapaturmien ehkäisystä, sairauksista, terveyden edistämisestä, saatavilla olevasta tuesta on lisääntynyt. Osallistujien tunne- ja turvataidot, digitaidot, arjen taidot, asumistaidot ja kuluttajataidot ovat parantuneet sekä taloudenhallintataidot vahvistuneet.
- **Toiminta on vaikuttanut arjenhallintaan tai arjen sujuvuuteen:** Osallistujat ovat saaneet sisältöä, virkistystä ja voimavaroja arkeen. Apua uuteen elämäntilanteeseen sopeutumisessa. Elämönhallintataidot ovat parantuneet. Toiminta on vaikuttanut väkivallan vähentymiseen ja turvallisuuden tunteen lisääntymiseen.
- **Toiminta on vahvistanut järjestön omaa toimintaa:** Järjestöjen toimintaedellytykset, verkostot ja yhteistyörakenteet ovat vahvistuneet. Toiminta on tarjonnut paikkoja vapaaehtoisena toimimiselle ja lisännyt vapaaehtoisten omaa hyvinvointia

ARVIO LEIKKAUSTEN VAIKUTUKSISTA

*Huom! Ennakkovaikutusten arviointia ei oltu pystytty tekemään, koska selvityshenkilön työ oli vielä kesken.

- Noin 1000 työpaikkaa vähenee vuonna 2025.
- Yleisavustuksiin kohdistuvat leikkaukset kiristävät järjestöjen taloudellista tilannetta ja voivat edellyttää henkilöstövähennyksiä.
- Leikkaukset kannustavat etsimään uudenlaisia kulurakenteita, tuottoja, uusia toiminnallisia ratkaisuja ja vahvistamaan yhteistyötä.
- Lomajärjestöjen avustusten leikkaukset päättävät yhteistyölomia ja myönteiset vaikutukset terveyteen ja hyvinvointiin jäävät samatta. Heijastusvaikutuksia voi olla myös palvelunostoihin (paikat, jotka ovat tarjonneet tuettuja lomiamia)
- Oikeudellinen neuvonta ja ammattihenkilöstölle suunnattu koulutustoiminta ja koordinaatio vähenee, mikä vaikuttaa avun ja tiedon saantiin.
- Leikkaukset voivat tuoda painetta julkisen puolen palveluihin

KULTTUURIN AVUSTUSTEN TAVOITTEET JA PÄÄMÄÄRÄT

- **Kulttuuriperinnön säilyttäminen:** Avustuksilla edistetään kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden taitojen ja kulttuuriperinnön säilymistä sekä saavutettavuutta. Julkisin varoin pyritään myös suojelemaan ja vaalimaan historiallista ja kulttuurista perintöä, kuten museoita, teattereita ja muita kulttuurilaitoksia, jotka ylläpitävät kansallista identiteettiä.
- **Luovan työn tukeminen ammattina ja elinkeinona:** valtionavustuksilla tuetetaan luovuutta ja innovatiivisuutta, jotka ovat välttämättömiä taloudelle ja yhteiskunnan kehitykselle.
- **Kulttuuripalveluiden saavutettavuus ja osallisuuden lisääminen:** Mahdollistetaan kaikille kansalaisille tasavertainen pääsy kulttuuri- ja taidepalveluihin ja kavennetaan väestöryhmien välisiä eroja kulttuuriin osallistumisessa.

ARVIO LEIKKAUSTEN VAIKUTUKSISTA

- Valtionavustukset ovat elintärkeitä toiminnan jatkuvuudelle: Ne tarjoavat ennakoitavaa ja pitkäjänteistä rahoitusta, joka mahdollistaa kulttuurialan perustoiminnan. Leikkaukset toiminta-avustuksissa ovat erityisen kipeitä, sillä ne vaikeuttavat perustoiminnan ylläpitämistä ja johtavat alan heikkenemiseen.
- Leikkaukset heikentävät suoraan yhteisöjen toimintaedellytyksiä: Tämä voi johtaa henkilöstövähennyksiin, toiminnan supistamiseen ja jo alkaneiden hankkeiden keskeytymiseen. Toimialan perusta heikkenee ja työllisyys kärsii. Yksittäisten yhteisöjen toiminnan heikkeneminen tai lakkauttaminen vaikuttaa koko toimialaan. Leikkaukset lamaannuttavat alan toimintaa ja vaikuttavat negatiivisesti työllisyyteen.
- Leikkaukset vaikeuttavat avustuksiin sidottujen tavoitteiden saavuttamista: Kun rahoitus vähenee, yhteisöillä on vähemmän resursseja toteuttaa toimia, joita avustusten myöntämisen kriteereissä edellytetään. Tämä voi johtaa myöntöperusteiden uudelleenarviointiin.
- Yhteiskunnalliset vaikutukset voivat olla laajoja: Yleishyödylliset yhteisöt edistävät usein kansalaisyhteiskunnan toimintaa ja osallisuutta. Välilliset vaikutukset voivat johtaa yhteisöllisyyden katoamiseen sekä demokratiakehityksen ja turvallisuuden heikkenemiseen.

TAITEEN EDISTÄMISKESKUKSEN AVUSTUSTEN TAVOITTEET JA PÄÄMÄÄRÄT

- Moniarvoisen, kestävän ja demokraattisen yhteiskunnan rakentaminen taiteen ja kulttuurin avulla.
- Taiteen tekemisen tukeminen ammattina ja elinkeinona.
- Taideyhteisöjen toiminnan ja rakenteiden tukeminen.
- Taiteen ja kulttuurin kansainvälisyyden ja kestävän kasvun mahdollisuuksien vahvistaminen.

ARVIO LEIKKAUSTEN VAIKUTUKSISTA

* Arvio tehty 3,5 milj. euron leikkauksen vaikutuksista. Huom! Vuodelle 2025 toteutui 1,3 milj. euron leikkaus

- noin 100 yhteisöä vähemmän saa Taiteen edistämiskeskuksen valtionavustuksia
- osa yleishyödyllisistä yhteisöistä joutuu lopettamaan toimintansa
- osa hankkeista voi toteutua myös ilman Taiken tukea, mutta pääosin tämä tarkoittaa tapahtumien ja suunnitelmien peruuntumista tai merkittävää pienentymistä
- leikkauksilla on suora vaikutus taiteen saatavuuteen eri puolilla Suomea
- leikkauksilla on suora vaikutus taiteilijoiden työllistämismahdollisuuksiin
- leikkauksilla on vaikutus taide- ja kulttuurialan toimijoiden tulevaisuuden luottamukseen
- toiminta-avustusten osalta Taiken aineistojen perusteella valtionavustuksina myönnetty resurssi johtaa noin kolminkertaiseen liikevaihtoon yhteisön toiminnassa. Tämän mukaisesti 3,5 miljoonan euron leikkaus tarkoittaisi noin 10 miljoonan euron laskennallista vähenemistä liikevaihdon osalta. Tämä perustuu keskimääräiseen hakijoiden talouteen liittyvään arvioon

MUSEOVIRASTON AVUSTUSTEN TAVOITTEET JA PÄÄMÄÄRÄT

- Avustuksilla ja niihin kytkeytyvällä ohjauksella ja neuvonnalla vaikutetaan laajasti kansallisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriperintökohteiden asianmukaiseen hoitoon ja ylläpitoon, perinteisten taitojen säilymiseen, museoiden toiminnan innovatiiviseen kehittymiseen sekä yhdistys- ja järjestötoimintaan perustuvan perinteen jakamiseen ja tallennukseen.
- Museoviraston jakamalla avustuksilla on suuri merkitys niiden edunsaajille, ja ne tukevat osaltaan kulttuurin perustan elinvoimaisuutta ja kaikkien väestöryhmien mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin.

ARVIO LEIKKAUSTEN VAIKUTUKSISTA

- Yhteisöjen on erittäin vaikeaa, ellei mahdotonta kompensoida puuttuvaa rahoitusta omalla varainhankinnalla tai muista rahoituslähteistä. Osa yhteisöistä mahdollisesti suuntaa toimintaansa uudelleen johonkin muuhun tarkoitukseen, johon rahoitusta on saatavilla, ja joidenkin yhteisöjen mahdollisuudet ja sitoutuminen kulttuuriperintötyöhön supistuu tai lakkaa kokonaan.
- Erilaisten kohteiden ja kokoelmien hoito ja säilyminen sekä saavutettavuus on uhattuna ja rakennusten korjausvelka kasvaa.
- Kansainvälisten kulttuuriperintösopimusten mukainen toiminta vaarantuu ja kulttuurimatkailun kehittäminen hidastuu.
- Taiteen valtakunnallinen saatavuus vähenee sekä näyttelyä varten tehdyn työn kompensoiminen taiteilijalle eli sisällön tuottajalle vaarantuu.
- Leikkaukset vaikuttavat ihmisten mahdollisuuteen käyttää ja kokea kulttuuriperintöä ja taidetta ja vähentävät yksilö- ja yhteisötasolla kulttuuriperinnön arvostuksen ja merkityksellisyyden kokemusta.
- Ilman avustuksia museoalan kehittämishankkeille ei ole resursseja, mikä vaikuttaa koko alan uudistumiseen ja merkityksellisyyteen sekä museokävijöiden kokemukseen.

NUORISOTYÖN AVUSTUSTEN TAVOITTEET JA PÄÄMÄÄRÄT

- Avustuksilla tuetaan muun muassa nuorten työpajatoimintaa, etsivää nuorisotyötä ja kouluissa tehtävää työtä sekä matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia. Avustuksilla mahdollistetaan myös nuorisokeskusten toiminta ja strateginen kehittäminen, mikä parantaa nuorten osallisuutta ja kasvua yhteiskunnassa.

ARVIO LEIKKAUSTEN VAIKUTUKSISTA

*Huom! Vuonna 2025 leikkauksia ei kohdenneta nuorisojärjestöjen yleisavustuksiin.

- Strategisen kehittämisen hidastuminen: Nuorisoalan osaamiskeskuksia ja kehittämishankkeita on supistettu, mikä vähentää alan innovaatioita ja osaamisen kehittämistä.
- Toiminnan turvaaminen: Perustoiminta, kuten nuorten työpajatoiminta ja matalan kynnyksen harrastustoiminta, on toistaiseksi pyritty turvaamaan.
- Pitkän aikavälin vaikutukset: Tiedolla johtamisen vaikeutuminen ja osaamisen heikkeneminen voivat pitkällä aikavälillä laskea toiminnan laatua ja vaikuttavuutta.

LIIKUNNAN AVUSTUSTEN TAVOITTEET JA PÄÄMÄÄRÄT

- Avustusten tavoitteena on kehittää monipuolista liikunnan kansalaistoimintaa sekä edistää huippu-urheilun menestystä eettisesti kestävin periaattein.

ARVIO LEIKKAUSTEN VAIKUTUKSISTA

*Huom! Vuonna 2025 leikkauksia ei kohdenneta urheilujärjestöjen yleisavustuksiin.

- Henkilöstövähennykset ja palvelutason lasku: Leikkaukset johtavat järjestöissä henkilöstön vähentämiseen, mikä heikentää viestintää, koulutusta sekä harraste- ja kilpailutoiminnan laatua ja määrää.
- Harrastuskustannusten nousu: Seuratoiminnan kehittämistuen lakkauttaminen vaikeuttaisi paikallisten urheiluseurojen toimintaa ja nostaisi lasten ja nuorten harrastamisen kustannuksia.
- Huippu-urheilun haasteet: Lajiliittojen budjetit kärsivät, mikä vaikuttaa erityisesti maajoukkue-toiminnan ja kilpailuosallistumisten järjestämiseen.
- Eriarvoistuminen: Erityyppiset järjestöt kärsivät leikkauksista eri tavoin, mikä voi vähentää monimuotoisuutta liikuntakentässä.